

RAKENNUS JA SEN YMPÄRISTÖ

Merkinnät ja opasteet

1. Osoitemerkintä
2. Kiinteistötekniikan merkinnät ja opasteet

Huomioidaan vain, jos koskee kyseistä kohdetta:

3. Pelastushenkilöstölle vaarallisten tilojen ja laitteiden merkinnät
4. Luvaton pelastustiemerkinä

Moduulin info

- Osoitemerkinnöissä säädetään maankäyttö- ja rakennusasetuksessa (895/1999), jonka noudattamista valvoo rakennusvalvontaviranomainen. Käytännössä kunnat päättävät käyttämästään osoitejärjestelmästä.

[Maankäyttö- ja rakennusasetus \(895/1999\) 84 §: Osoitemerkintä](#)

Rakennuksen omistajan tulee asettaa kadulta, muulta liikenneväylältä ja tontin sisäiseltä liikennealueelta näkyvään paikkaan rakennuksen ja porrashuoneen tunnusta ilmaiseva numero tai kirjain sen mukaan kuin kunta on asiasta päättänyt. Osoitemerkinnän tulee opastaa myös hälytys- ja huoltoajoa sekä muuta liikennöimistä kiinteistölle.

Muut pöytäkirjalle tehtävät merkinnät

- Suositus pöytäkirjalle: Myös ns. puhtaat tilat ja muut toiminnanharjoittajan kannalta arvokkaat tilat ja esineet suositellaan merkittävän selkeästi, mikäli pelastustoiminta tiloissa voi aiheuttaa merkittävää haittaa.

1. Osoitemerkintä

Osoitemerkintöjä ja opasteita ei ole tai niissä on merkittäviä puutteita.

- Rakennuksen osoitenumeroa ei ole merkitty.

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Rappukäytävän tunnusta ei ole merkitty.

Osoitemerkinnöissä ja opasteissa on vähäisiä puutteita.

- Osoitemerkintä on vaikeasti havaittavissa paikassa.
 Osoitemerkintä ei ole havaittavissa pimeällä.
 Osoitemerkinnän edessä on näköeste.
 Osoitemerkintä ei näy ohikulkevalle tielle.

Osoitemerkinnät ja opasteet ovat selkeät ja niiden havaitseminen on helppoa.

- Rakennuksen osoitemerkintä on helposti havaittavissa.
 Tontilla, jolla sijaitsee useampi rakennus, on tonttiopastaulu. *

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Muu, mikä?

Tarkastusohje

- Arvioi, löytävätkö pelastus- ja ensihoitoyksiköt nykyisten merkintöjen ja opasteiden avulla perille helposti ja nopeasti. Älä arvioi täyttävätkö osoitemerkintä täsmällisesti maa- ja rakennuslainsäädännön ja kunnan vaatimukset.
- Tarkastele osoitenumeroinnin ja mahdollisen tonttiopastaulun näkyvyyttä jo lähestyessäsi rakennusta – löysitkö perille vaivatta?
- Mikäli tontilla on tonttiopastaulu, tarkista siihen tehtyjen merkintöjen selkeys, riittävyys ja paikkansapitävyys.
- Huomioi pihan kasvillisuus – voiko se kasvaessaan haitata osoitemerkinnän tai tonttiopastaulun havaittavuutta?
- Mikäli rakennuksessa on useampi rappu, tarkista rappujen merkinnät.
- Arvioi, onko rakennuksen kerrosten numerot helposti hahmotettavissa.
- Arvioi merkintöjen ja opasteiden näkyvyyttä myös pimeällä.

Info

- Huomioi, että osoitemerkintöjä ja opasteita koskevat yksityiskohtaiset vaatimukset (esim. vaatimus tonttiopastetaulusta ja kerrosnumeroinneista) riippuvat sekä kohteen rakennusvuodesta että kuntakohtaisista vaatimuksista.
- Osoitemerkinnän on oltava havaittavissa pimeällä mutta tämä ei välttämättä tarkoita, että osoitenumerointi on itsenäisesti valaistu. Havaittavuus on voitu varmistaa esimerkiksi pimeässä hohtavalla kyltillä.
- Porrashuoneiden tunnukset merkitään suurilla kirjaimilla. Myös asuntojen tulee olla helposti löydettävissä, käytännössä tämä tarkoittaa asuntojen merkitsemistä numero- tai kirjaintunnuksin.
 - Uudemmissa kerrostaloissa myös rakennuksen kerrokset tulee olla merkittyinä porrashuoneisiin. Tarkasta asia rakennuksen rakentamishetkisistä vaatimuksista ja oman pelastuslaitoksesi ohjeista.
- *Tarkasta, onko tämä vaatimus oman pelastuslaitoksesi alueella.
- Haja-asutusalueella rakennus saattaa sijaita kaukanakin päätiestä, jolloin osoitenumero kilpi sijoitetaan tyypillisesti pihaan johtavan tien risteykseen erilliseen pylväaseen noin kahden metrin korkeuteen. Huomioi, että maantien varteen pystytettäviin osoitenumerointiin tarvitaan Väyläviraston lupa. Suurten teiden varressa sijaitsevien merkintöjen havaittavuuteen vaikuttaa myös osoitemerkintöjen koko, joka tulisi suhteuttaa ajonopeuksiin.
- Osoitteettomissa kohteissa, kuten maastossa, moottorikelkkäväylien varrella sekä ulkoilureiteillä, voidaan käyttää paikannuspiste-liikennemerkkiä. Ennen merkitsemistä tulee asiasta kuitenkin tehdä suunnitelma kunnalle, joka tallentaa paikannuspisteen tiedot rekisteriinsä.
- Paikannusmerkin tulee olla tieliikennelain (729/2018) mukainen. Merkintä sisältää
 - hätänumeron
 - merkin nimen
 - kunnan nimen
 - yksilöllisen paikan nimen
 - koordinaatit

2. Kiinteistötekniikan merkinnät ja opasteet

Kiinteistötekniikan merkintöjä ja opasteita ei ole tai niissä on merkittäviä puutteita.

- Sähköpääkeskuksen merkintä puuttuu.
- Veden pääsulun merkintä puuttuu.
- Kaasun pääsulun merkintä puuttuu.
- Ilmanvaihdon hätäpysäytyksen merkintä ja/tai opastus puuttuu.
- Aurinkopaneeleiden pääkytkimen merkintä puuttuu.

Kiinteistötekniikan merkinnöissä ja opasteissa on vähäisiä puutteita.

- Sähköpääkeskuksen merkintä ja/tai opastus on puutteellinen.
- Veden pääsulun merkintä ja/tai opastus on puutteellinen.
- Kaasun pääsulun merkintä ja/tai opastus on puutteellinen.
- Ilmanvaihdon hätäpysäytyksen merkintä ja/tai opastus on puutteellinen.

Kiinteistötekniikka on merkitty ja opastettu selkeästi.

- Kiinteistötekniikka on merkitty ja opastettu selkeästi.
- Kiinteistötekniikan merkinnöissä ja opasteissa ei havaittu puutteita.

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Kiinteistötekniikan sijainti on merkitty kiinteistön tonttiopastauluun.
- + Kiinteistötekniikan sijainti on merkitty erilliseen pelastuslaitoksen opastauluun rakennuksen sisääntulon yhteyteen.
- + Opasteet kiinteistötekniisiin tiloihin ovat valaistuja.

Tarkastusohje

- Tarkasta, onko kiinteistötekniikka merkitty siten, että pelastustoiminta on mahdollista onnettomuustilanteissa.
- Arvioi, kuinka nopeasti kiinteistötekniikka on löydettävissä olemassa olevien merkintöiden ja opastusten ja/tai opaskarttojen avulla.
- Paloilmoitinkohteissa tarkista merkintöiden löytyminen myös paikantamiskaavioista.

Suositus

- Merkinnät ja opastukset on suositeltavaa tehdä aina rakennuksen ulkokuoresta asti ja opastaa reitti kohteeseen koko matkan pituudelta. Huomioi, että joissain kohteissa tämä voi olla myös vaatimus, mikäli muuta opastusta (esimerkiksi opaskarttoja) ei ole.

Info

- Pelastustoiminnan kannalta tärkeää kiinteistötekniikkaa on:
 - sähköpääkeskus
 - veden pääsulku
 - kaasun pääsulku
 - ilmanvaihdon hätäpysäytys.
- Opastus kiinteistötekniisten luo voi olla toteutettu joko opastein tai pelastushenkilöstön käytettävissä olevien opaskarttojen avulla. Tilojen merkinnät tulee kuitenkin aina olla vähintään kyseisten tilojen ovissa.
- Jos kiinteistötekniinen tila sijaitsee rakennuksen sisällä, kaukana ulko-ovista (esimerkiksi suuremmat rakennuksissa), tulee opastus toteuttaa ulko-ovilta alkaen aina tilan oveen asti.

3. Pelastushenkilöstölle vaarallisten tilojen ja laitteiden merkintä

Pelastushenkilöstölle vaarallisten tilojen ja laitteiden merkintöjä ei ole tai niissä on merkittäviä puutteita.

- Pelastushenkilöstölle vaarallisen tilan/laitteen merkintä puuttuu.
- Tilaa, jossa säilytetään kaasupulloja, ei ole merkitty.

Pelastushenkilöstölle vaarallisten tilojen ja laitteiden merkinnöissä on vähäisiä puutteita.

- Pelastushenkilöstölle vaarallisen tilan/laitteen merkintä on puutteellinen.
- Aurinkopaneelin merkinnät ovat puutteelliset.

Pelastushenkilöstölle vaaralliset tilat ja laitteet on merkitty selkeästi.

- Pelastushenkilöstölle vaaralliset tilat ja laitteet on merkitty selkeästi.

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Vaarallisten tilojen merkinnän yhteydessä on erilliset ohjeet pelastustoimintaa varten.
- + Vaarallisten tilojen ja laitteiden sijainti on merkitty erilliseen pelastuslaitoksen opastauluun rakennuksen sisään tulon yhteyteen.

Tarkastusohje

- Ota selvää, onko kohteessa pelastushenkilöstön työturvallisuudelle erityistä vaaraa aiheuttavia tiloja tai laitteita. Ota huomioon myös kemikaalien säilytykseen liittyvät merkinnät.
- Tarkasta, ovatko tilat ja laitteet merkitty.
- Kysy kohteen edustajalta, mitkä toiminnot voisivat aiheuttaa vaaraa pelastushenkilöstölle.
- Arvioi, tarvitaanko varoitusmerkkien lisäksi muita suojautumis- tai käyttöohjeita.

Info

- Pelastushenkilöstölle vaarallisia ovat muun muassa:
 - tilat, joissa on suojaamattomia pudotuksia
 - käynnissä olevat pelastushenkilöstölle mahdollisesti vaaralliset tuotantokoneet
 - säteilylähteet
 - vaaralliset kemikaalit ja räjähteet
 - kaasupullot ja muut paineastiat
 - tartuntavaaralliset tilat
 - aurinkopaneelit
 - korkeajännite.
- Merkintä on tehtävä viimeistään tilaan johtavaan oveen sen ulkopuolelle. Ohjaa tekemään merkinnät [VNA työpaikkojen turvamerkeistä ja niiden vähimmäisvaatimuksista \(687/2015\)](#) mukaisesti.
- Alla esimerkkikuvia asetuksen liitteestä 1:

4. Luvaton pelastustiemarkinta

Virheellinen pelastustiemarkinta aiheuttaa vaaraa pelastushenkilölle tai vaikeuttaa pelastustoimintaa merkittävästi.

- Kiinteistön alueella on tehty virheellinen pelastustiemarkinta reitille, jonka kantavuus on merkittävästi pelastusyksiköiden painoa pienempi.

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Tontilla on virheellinen pelastustiemarkinta.

Virheellinen pelastustiemarkinta vaikeuttaa pelastustoimintaa.

- Muu, mikä?

Tarkastusohje

- Tarkasta onko tontilla pelastustiemarkintoja sellaisten ajoreittien yhteydessä, mitkä eivät näytä täyttävän pelastustien vaatimuksia.
- Tarkasta tarvittaessa rakennuslupakuvasta tai pyydä kiinteistön edustajalta selvitys, ovatko kyseiset ajoreitit merkitty kuvissa pelastusteiksi

Huom.! Ennen kuin määrät pelastustiemarkinnan poistettavaksi, varmistu, ettei kyseinen ajoreitti ole virallinen pelastustie. Pelastusteiden vaatimukset ovat voineet muuttua eri rakennusvuosien välillä.

Info

- Vain rakennuslupakuvissa olevat, vaatimukset täyttävät pelastustiet saa merkitä pelastustiemarkinnalla. Virheellinen markinta voi johdattaa pelastusyksiköt väärään paikkaan, hidastaa pelastustoimintaa ja myös aiheuttaa vaaraa pelastajille, mikäli pelastusyksikkö ajetaan esimerkiksi pihakannelle, joka ei kestäkään yksikön painoa.

RAKENNUS JA SEN YMPÄRISTÖ

Tilojen turvallinen käyttö

1. Tavarain säilyttäminen
2. Sähkölaitteiden/-laitteistojen kunto ja käyttö

Huomioidaan vain, jos koskee kyseistä kohdetta:

3. Tulen käsittely
4. Tulityöt
5. Akkujen lataus
6. Muut havaitut onnettomuusriskit

Muut pöytäkirjalle tehtävät merkinnät

- Ilmoitus sähköturvallisuusviranomaiselle (Tukes): Valvontakäynnillä havaittiin, että rakennuksen sähkölaitteistolle ei ole suoritettu sähkölaitteiston määräaikaistarkastusta.
- Ilmoitus sähköturvallisuusviranomaiselle (Tukes): Valvontakäynnillä havaittiin vakava puute sähkölaitteisiin tai -laitteistoihin liittyen.
- Ilmoitus työturvallisuusviranomaiselle (AVI): Valvontakäynnillä havaittiin vakava puute työturvallisuuteen liittyen.
- Toiminnan keskeyttäminen: Valvontakäynnillä havaittiin välitön onnettomuusvaara.

1. Tavarankäilyttäminen

Helposti syttyvää tai muuta tavaraa säilytetään siten, että tavarankäilyttämisestä aiheutuu merkittävää tulipalon syttymisen, tahallaan sytyttämisen tai leviämisen vaaraa, tai tavarankäilytys hankaloittaa merkittävästi pelastustoimintaa.

- Hellan päällä säilytetään palavaa materiaalia.
- Kuumenevan laitteen lähellä säilytetään palavaa materiaalia.

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Teknisissä tiloissa säilytetään tavaraa.
- Rakennuksen seinustalla säilytetään syttyvää materiaalia.
- Rakennuksen kellarissa säilytetään tavaraa.
- Rakennuksen ullakolla säilytetään tavaraa.
- Rakennuksen alla säilytetään tavaraa.

Helposti syttyvää tai muuta tavaraa säilytetään siten, että tavarankäilyttämisestä aiheutuu vähäistä tulipalon syttymisen, tahallaan sytyttämisen tai leviämisen vaaraa, tai tavarankäilytys hankaloittaa vähäisesti pelastustoimintaa.

- Muu, mikä?

Helposti syttyvän tai muun tavarankäilytyksessä ei havaittu puutteita.

- Helposti syttyvän tai muun tavarankäilytyksessä ei havaittu puutteita.

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Kohteessa järjestetään säännöllisesti sisäisiä tarkastuskierroksia, joissa valvotaan tavarankäilyttämistä.

Tarkastusohje

Tarkasta, ettei seuraavissa paikoissa säilytetä helposti syttyvää tavaraa:

- rakennuksen seinustalla
- rakennuksen alla
- kellarissa tai ullakolla, jos tilojen käyttötapa ei sitä mahdollista
- tekniset tilat (IV-konehuoneet, serverihuoneet, sähköpääkeskukset jne.)
- saunassa
- hellan päällä tai läheisyydessä.

Huom.! Mikäli tulipalon tai muun onnettomuuden vaara on välitön, tarvittaessa keskeytä toiminta ja määrää onnettomuuden ehkäisemiseksi välttämättömistä toimenpiteistä.

Info

Paikka	Riski	Selitys
Rakennuksen seinustalla tai alla	Tulipalon tahallinen sytyttäminen ja leviäminen	Rakennuksen seinustalla tai alla säilytettävät tavarat aiheuttavat tuhopolttoriskiä. Jos tavarat sytytetään palamaan, voi tulipalo levitä rakennukseen. Muista huomioida palo-osastoinnit. Huom! Koskee helposti syttyvää materiaalia.
Tekniset tilat	Tulipalon syttymisen ja leviämisen vaara sekä pelastustoiminnan hankaloituminen	Teknisissä tiloissa on yleensä paljon syttymislähteitä, joista tiloissa säilytettävät tavarat voivat syttyä palamaan. Esimerkiksi ilmanvaihtokonehuoneessa syttynyt palo voi levitä koko rakennukseen. Lisäksi tekniset tilat sijaitsevat yleensä siten, että pelastustoiminta on hankalaa.
Kellari tai ullakko	Tulipalon leviämisen vaara ja pelastustoiminnan hankaloituminen	Kellarissa ja ullakolla säilytettävät tavarat aiheuttavat tulipalon leviämisen riskiä. Lisäksi kellar- ja ullakotilat ovat pelastustoiminnan kannalta haastavia.
Sauna	Tulipalon syttymisen vaara	Saunan kiukaan mennessä päälle, voivat saunassa säilytettävät tavarat syttyä palamaan. Jos saunaa halutaan käyttää varastona, tulee kiuas poistaa käytöstä.
Hella	Tulipalon syttymisen riski	Hellan päällä tai läheisyydessä säilytettävät tavarat voivat syttyä palamaan.

2. Sähkölaitteiden/-laitteistojen kunto ja käyttö

Sähkölaitteiden tai -laitteistojen kunnosta ja/tai käytöstä aiheutuu merkittävää tulipalon syttymisen vaaraa.

- Käytössä oleva sähkölaite on viallinen.
- Ulkotiloissa käytetään sisäkäyttöön tarkoitettua laitetta tai jatkojohtoa.
- Sähköpääkeskuksessa näkyy jännitteisiä kaapeleita.

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Käytössä oleva sähkölaite on likainen.
- Käytössä on viallinen/vilkkuva loisteputki.
- Jatkojohtoa käytetään kiinteässä asennuksessa.
- Tilassa käytettävä sähkölaite ei sovellu kyseisiin olosuhteisiin (puutteellinen kotelointiluokka).

Sähkölaitteiden tai -laitteistojen kunnosta ja/tai käytöstä aiheutuu vähäistä tulipalon syttymisen vaaraa.

- Muu, mikä?

Sähkölaitteiden tai -laitteistojen kunnossa tai käytössä ei havaittu puutteita.

- Sähkölaitteiden tai -laitteistojen kunnossa tai käytössä ei havaittu puutteita.

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Sähkölaitteiden kuntoa havainnoidaan säännöllisesti sisäisillä tarkastuksilla.
- + Sähköpääkeskus on lämpökuvattu löysien liitosten löytämiseksi.

Tarkastusohje

- Havainnoi tarkastuskierroksella sähkölaitteiden kuntoa ja käyttöä. Tarkasta ettei sähkölaitteita käytetä niiden käyttötarkoitukseen kuulumattomiin tarkoituksiin.
- Kiinnitä erityistä huomiota, ettei ulkona käytetä sisäkäyttöön tarkoitettuja jatkojohtoja tai sähkölaitteita. Myös kylmissä ja kosteissa varastotiloissa käytettävät sähkölaitteet (esimerkiksi jääkaapit ja pakastimet) voivat aiheuttaa tulipalon syttymisen riskiä.
- Kysy rakennuksen käyttäjiltä sähkölaitteiden käyttämisen periaatteista. Suosi avoimia kysymyksiä ("Mitä...? Miten...? Millaista...?") "kyllä/ei" -kysymysten sijaan.
- Jos sähkölaitteiston määräaikaistarkastusvelvoite täyttyy, kysy kohteen edustajalta, onko tarkastus suoritettu.
 - Jos tarkastusta ei ole suoritettu, **neuvo asiakasta sähköturvallisuuslain velvoitteista.**
 - Jos tarkastus on suoritettu ja siinä mainitaan palo- tai henkilöturvallisuuteen vaikuttavia puutteita, **ilmoita asiasta Tukesille.**
 - Jos tarkastus on suoritettu, eikä puutteita ole havaittu. **Asia on kunnossa.**

Huom.! Mikäli tulipalon tai muun onnettomuuden vaara on välitön, tarvittaessa keskeytä toiminta ja määrää onnettomuuden ehkäisemiseksi välttämättömistä toimenpiteistä.

Info

Sähkölaitteiden kunto

- Käytössä ei saa olla viallisia sähkölaitteita tai -asennuksia. Jos laite pitää päällä ollessaan kummallista ääntä, kuumenee tai tuoksuu "sähkölle", tulee laite ehdottomasti poistaa käytöstä.
- Rakennuksen käyttäjien tulisi tarkkailla säännöllisesti sähkölaitteiden, niiden johtojen ja jatkojohtojen kuntoa. Sähköjohtoja ei saa paikata esimerkiksi teipillä.
- Varsinaisia sähkötöitä, kiinteitä sähköasennuksia ja sähkölaitteiden korjauksia saavat tehdä vain riittävän pätevyyden omaavat sähköalan ammattilaiset, joissa on turvallisuus ja -kemikaaliviraston myöntämä lupa.
- Sähkölaitteiden ja -kaapelointien asennuksissa ja kiinnityksissä tulee noudattaa valmistajan ohjeita ja hyvää asennustapaa. Tarkastuksella tulee kiinnittää huomiota esimerkiksi roikkuviin ja puristuksissa oleviin kaapeleihin.
- Sähkölaitteiston käytön turvallisuuden varmistamiseksi, tulee sähkölaitteistolle suorittaa määräaikaistarkastus. Määräaikaistarkastusvälit ovat:
 - luokan 1 laitteistot :10 vuotta
 - luokan 2 laitteistot: 10 vuotta
 - luokan 3 laitteistot: 5 vuotta.
- Määräaikaistarkastusvelvoite ei koske asuinrakennuksia.
- Sähkölaitteiston määräaikaistarkastuksen suorittamista valvoo sähköturvallisuusviranomainen (Tukes).

Sähkölaitteiden käyttö

- Sähkölaitteiden käytössä tulee noudattaa laitteiden käyttöohjeita. Sähkölaitteita saa käyttää vain niiden tarkoitettuun käyttötarkoitukseen ja vain niille tarkoitetuissa paikoissa.
 - Esimerkiksi ulkona ei saa käyttää sisäkäyttöön tarkoitettuja sähkölaitteita tai jatkojohtoja.
- Sähkölaitteiden pitää päästä tuulettumaan. Ilman pitää päästä vapaasti kiertämään sähkölaitteiden ympärillä. Sähkölaitteita ei saa sen vuoksi peittää. Esimerkiksi sähköpatterille ei saa ripustaa vaatteita kuivumaan.
- Kosteissa tiloissa kuten kylpyhuoneissa sähkölaitteiden käyttämisen kanssa tulee olla erityisen huolellinen.
- Sähköpääkeskuksien kannet tulee pitää kiinni eikä sähköpääkeskuksissa saa näkyä jännitteisiä kaapeleita.

3. Tulen käsittely

Tulen käsittely aiheuttaa merkittävää tulipalon syttymisen vaaraa.

- Avotulta poltetaan metsä- tai ruohikkopalovaroituksen aikana.
- Sisätiloissa poltetaan ulkokäyttöön tarkoitettuja tulia tai roihuja.
- Avotulta poltetaan valvomatta.

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Kynttilöitä poltetaan valvomatta.
- Ulkotulia poltetaan palavan materiaalin päällä.

Tulen käsittely aiheuttaa vähäistä tulipalon syttymisen vaaraa.

- Tupakkapaikka aiheuttaa tulipalon syttymisen vaaraa.

Tulen käsittelyssä ei havaittu puutteita.

- Tulen käsittelyssä ei havaittu puutteita.

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Muu, mikä?

Tarkastusohje

- Tarkasta, ettei tulen käsittelystä aiheudu tulipalon syttymisen riskiä.
- Tarkasta, ettei rakennuksen sisätiloissa polteta ulkokäyttöön tarkoitettuja tulia tai roihuja.
- Tarkasta, ettei avotulta käsitellä (esimerkiksi nuotion polttaminen) rakennuksen lähellä siten, että siitä aiheutuu tulipalon syttymisen vaaraa.
- Kysy rakennuksen käyttäjiltä tulen käsittelyn käytännteistä. Esimerkiksi kynttilöiden valvomisesta ja grillin käyttämisestä.

Huom.! Mikäli tulipalon tai muun onnettomuuden vaara on välitön, tarvittaessa keskeytä toiminta ja määrää onnettomuuden ehkäisemiseksi välttämättömistä toimenpiteistä.

Info

- Tulta tulee käsitellä huolellisesti ja varovaisesti. Kiinnitä tarkastuksella huomiota mm. seuraaviin:
 - kynttilät
 - ulkotulet ja -roihut
 - öljylyhdyt
 - nuotiot
 - grillit.
- Avotuli ja esimerkiksi kynttilät tulee sijoittaa turvallisesti siten, ettei tulen lähellä, vieressä tai yläpuolella ole mitään syttyvää. Kynttilöiden kanssa tulee erityisesti varoa verhoja ja koristeita.
- Kynttilöiden väliin tulee jättää riittävästi tilaa. Tiiviissä ryhmässä olevien kynttilöiden steariini saattaa roihahtaa. Tuikut ja pöytäkynttilät tulee asettaa viiden sentin etäisyydelle toisistaan.
- Tulentekovälineet tulee pitää poissa lasten ulottumattomilta.
- Tulta ei saa jättää valvomatta. Esimerkiksi kynttilät tulee sammuttaa, jos tilassa ei ole ihmisiä.
- Ulkokäyttöön tarkoitettuja ulkotulia ei saa käyttää sisätiloissa. Niitä ei saa myöskään polttaa palavan materiaalin päällä, parvekkeella, kuistilla tai katoksen alla.
- Avotulta käyttäessä tulisi läheisyydessä olla alkusammutusvälineitä.
- Tupakkapaikan sijoittelussa ja käytettävissä tuhka-astioissa tulee ottaa huomioon tulipalon syttymisen riskit. Esimerkiksi isojen tuhka-astioiden käyttö rakennuksen läheisyydessä voi aiheuttaa tulipalon syttymisen ja leviämisen riskin.

4. Tulityöt

Tulitöistä aiheutuu merkittävää tulipalon syttymisen vaaraa.

- Kohteessa tehtäviä tulitöitä ei ole tunnistettu.
- Tulityökäytänteitä ei ole suunniteltu.
- Tulitöitä tehtäessä ei ole huomioitu tarvittavia turvallisuusjärjestelyitä.

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Tulityöpaikalla on palavaa materiaalia.
- Tulityöpaikan suojauksessa on puutteita.

Tulitöistä aiheutuu vähäistä tulipalon syttymisen vaaraa.

- Muu, mikä?

Tulityöpaikalla tai -käytänteissä ei havaittu puutteita.

- Tulityöpaikalla tai -käytänteissä ei havaittu puutteita.

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Muu, mikä?

Tarkastusohje

- Tarkasta rakennuksessa tai sen läheisyydessä olevat tulityöpaikat. Selvitä lisäksi muut tulitöihin liittyvät käytännöt.
- Kysy kohteen edustajalta tehdäänkö kohteessa tulitöitä.
- Jos tehdään, kysy minkälaisia tulityökäytänteitä kohteessa noudatetaan.
- Suosi avoimia kysymyksiä ("Mitä...? Miten...? Millaista...?") "kyllä/ei" -kysymysten sijaan.
- Tarkasta, ettei tulityöpaikalla ole suojaamatonta palavaa materiaalia.

Huom.! Mikäli tulipalon tai muun onnettomuuden vaara on välitön, tarvittaessa keskeytä toiminta ja määrää onnettomuuden ehkäisemiseksi välttämättömistä toimenpiteistä.

Info

- Tulityöt ovat töitä, joissa syntyy kipinöitä tai joissa käytetään liekkiä tai muuta lämpöä ja jotka aiheuttavat palovaaran. Näitä ovat esimerkiksi:
 - kipinöintiä aiheuttava kaasu- ja kaarihitsaus
 - poltto- ja kaarileikkaus
 - laikkaleikkaus
 - metallien hionta
- Tulitöiksi lasketaan myös työt, joissa käytetään kaasupoltinta, muuta avoliekkiä, kuumailmapuhallinta tai muuta näihin verrattavaa voimakasta lämpösäteilyä tuottavaa työvälinettä.
- Katto- ja vedeneristystöiden tulitöitä ovat mm. eristettävän alustan kuivaaminen liekillä tai kuumalla ilmalla, bitumin kuumentaminen bitumipadassa ja kermieristyksen kuumentamalla tapahtuva kiinnitystyö.
- Tulityöt tulee suorittaa siten, ettei niistä aiheudu tulipalon syttymisen ja leviämisen vaaraa. Tulitöitä tehdessä ei lähellä saa olla palavaa materiaalia tai materiaalit tulee suojata.
- Tulityöpaikan suojauksissa tulee ottaa huomioon eri työskentelytapojen suojaetäisyydet. Esimerkiksi suuren kulmahiomakoneen kipinäsuikun varoetäisyys voi olla jopa 15 metriä
- Tilapäisillä tulityöpaikoille tehtävät tulityöt tulee etukäteen suunnitella ja niiden turvallisuus tulee varmistaa riittävin järjestelyin.
- Kohteen edustajaa kannattaa muistuttaa vakuutusyhtiöiden suojeleuhjeiden tulitöitä koskevista velvoitteista: [Tulityöt turvallisuusohje](#).
- Kohteen edustajan kanssa tulee myös keskustella vaihtoehtoisista työtavoista, jotka eivät aiheuta kipinöintiä tai muuta tulipalon syttymisen vaaraa.

5. Akkujen lataus

Akkujen latauksesta aiheutuu merkittävää tulipalon syttymisen vaaraa.

- Akkujen latauksessa ei noudateta valmistajan ohjeita.
- Akkua ladataan vioittuneella laturilla.
- Vioittunutta akkua ladataan.
- Lataukseen käytettävä laturi ei sovellu ladattavalle akkutyypille.

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Akkujen latauspaikalla on akkujen läheisyydessä palavaa materiaalia.
- Akkua ladataan valvomatta.

Akkujen latauksesta aiheutuu vähäistä tulipalon syttymisen vaaraa.

- Akun latauspaikalla ei ole riittävää ilmanvaihtoa.

Akkujen latauspaikalla tai -käytännöissä ei havaittu puutteita.

- Akkujen lataus suoritetaan valmistajan ohjeiden mukaisesti.
- Akkujen latauspaikalla tai -käytännöissä ei havaittu puutteita.

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Akkujen lataukseen on varattu erillinen palo-osastoitu ja ilmastoitu tila.
- + Akkujen latauspaikka on merkitty.

Tarkastusohje

- Kysy käyttäjiltä:
 - akkujen latauskäytännöistä
 - kuinka valmistajan ohjeet on otettu huomioon.
- Suosi avoimia kysymyksiä ("Mitä...? Miten...? Millaista...?") "kyllä/ei" -kysymysten sijaan.
- Havainnoi tarkastuskierroksella, ettei akkua ladata valvomatta ja ettei lataamiseen käytetä vioittuneita latureita.

Info

- Akkujen lataaminen on yleensä turvallisuuden kannalta akkujen käytön kriittisin vaihe. Akkujen latauksessa tulee noudattaa valmistajan ohjeita. Akun lataamiseen tulee käyttää kyseiselle akkutyypille soveltuvaa laturia.
 - Laturien ja akkujen soveltuvuuteen tulee kiinnittää erityistä huomiota, jos laturi tai akku on hankittu erikseen esimerkiksi internetistä.
- Vioittunutta akkua ei saa ladata eikä lataamiseen kannata käyttää vioittunutta laturia.
- Laturit tulee irrottaa sähköverkosta silloin, kun akkuja ei ladata. Viallinen laturi voi aiheuttaa tulipalon syttymisen vaaraa, vaikka akku ei olisi kytkettynä lataukseen.
- Akkua tulee ladata valvotusti. Valvottu tila on esimerkiksi asuinhuoneisto tai teknisellä järjestelmällä (automaattinen paloilmoin, kameravalvonta) varustettu tila, josta tieto mahdollisesta palonalusta välittyy valvottuun paikkaan.
 - Akkujen lataus esimerkiksi ulko- tai pyörävarastossa on kielletty.
 - Tilaa ei voida katsoa valvotuksi silloin kun kaikki siellä olevat henkilöt nukkuvat.
- Latauspaikalla akkujen välittömässä läheisyydessä, erityisesti yläpuolella ei saa olla palokuormaa. Akkujen latauspisteiden sijoituksessa tulee huomioida, että laturit pääsevät tuulettumaan ja latureiden kanssa samassa kaapissa ei ole esim. kemikaaleja.
- Akkujen latauksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota siihen, etteivät akut ole alttiina mekaaniselle rasitukselle akkua siirrellessä. Vaurioitunut akku aiheuttaa kohonneen tulipalon syttymisen riskin.
- Litium-akkuja ei tulisi ladata tilassa, jossa on pakkasta. Akun lataaminen pakkasella tai kylmänä (tämä voi aiheuttaa litiumin saostumista li-metalliiksi) lisää oikosulku- ja lämpökarkaamismahdollisuutta.

Suuremmissa kohteissa

- Paljon akkuja sisältävissä kohteissa, akkujen lataukselle tulisi olla osoitettuna kiinteä latauspaikka.
- Latauspaikalla tulee olla riittävä soveltuva alkusammutuskalusto.
- Suuremmissa kohteissa akkujen lataamisen valvonta voidaan järjestää esimerkiksi videovalvontana, lämpökameralla tai paloilmaisimilla.

6. Muut havaitut onnettomuusriskit

Rakennuksessa, rakennelmassa tai rakennuksen ympäristössä on merkittäviä onnettomuusriskejä.

- Korkean pudotuksen reunalta puuttuu kaide.

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Uloskäytävän yläpuolelta katolta puuttuvat lumiesteet.

Rakennuksessa, rakennelmassa tai rakennuksen ympäristössä on vähäisiä onnettomuusriskejä.

- Rakennuksessa on johtoja siten, että niihin voi kompastua.
 Ulkoalueet ovat liukkaat.
 Valaistuksessa on puutteita.
 Matalat tilat ovat merkitsemättä.

Tarkastuksella ei havaittu muita onnettomuusriskejä.

- Ulkoalueiden liukkauden esto on järjestetty talviaikaan säännöllisesti. "
 Tarkastuksella ei havaittu muita onnettomuusriskejä.

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Muu, mikä?

Tarkastusohje

- Havainnoi tarkastuskierroksella rakennuksen ja sen ympäristön mahdollisia onnettomuusriskejä.
- Voit kysyä kohteen käyttäjiltä, mitä onnettomuusriskejä rakennuksessa tai sen ympäristössä heidän mielestään on.
- Kysy kohteen edustajalta esimerkiksi:
 - Kuka vastaa pihan hiekoittamisesta talvella?
 - Kuka vastaa lumen pudotuksesta?

Info

- Muita onnettomuusriskejä voivat olla esimerkiksi:
 - ulkoalueiden liukkaus
 - katolla oleva lumi
 - rakennuksessa olevat pudotukset
 - rikkinäiset rappuset
 - kompastumisriskit kuten johdot
 - roikkuvat tavarat
 - päällekkäin kasatut tavarat
 - terävät asiat sekä
 - vuotavat putket.
- Teollisuuskohteissa on vaaraa voivat aiheuttaa myös trukki- ja rekkaliikenne. Näissä tapauksissa riskiä voidaan pienentää esimerkiksi varoitusmerkinnöin, kulkurajoitetuin aluein tai kieltämällä liikenne osissa pihaa tai rakennusta.

RAKENNUS JA SEN YMPÄRISTÖ

Pelastustie

1. Merkintä
2. Ajokelpoisuus ja esteettömyys
3. Ohjeistaminen ja osaaminen
4. Ajokelpoisuuden ja esteettömyyden valvominen

Moduulin info

- Pelastustie on rakennuslupa-asiakirjaan merkitty hälytysajoneuvoille tarkoitettu kulkureitti.

Muut pöytäkirjalle tehtävät merkinnät

- Suositus valvontakertomukseen: Pelastustie täyttää rakentamishetken vaatimukset, mutta se ei täytä nykyvaatimuksia. Pelastustietä suositellaan uusittavaksi ja pelastustie on uusittava, jos rakennuksessa tehdään esimerkiksi piha-, julkisivu- tai muuta rakennuslupaa vaativa ulkoremontti.
- Ilmoitus rakennusvalvontaviranomaiselle: Pelastustien toteutus ei vastaa rakennuslupaa.

1. Merkintä

Pelastustietä ei ole merkitty tai merkinnöissä on merkittäviä puutteita.

- Pelastustiemerkinä puuttuu.

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Pelastustiemerkinä havaittavuus on heikentynyt näköesteen tai likaisuuden takia.
 Merkintä on väärässä paikassa tai väärin sijoitettu.

Pelastustien merkinnöissä on vähäisiä puutteita.

- Tontille ei ole merkitty mahdollisia painorajoituksia.
 Merkintä ei ole tieliikenneasetuksen mukainen.

Pelastustie on merkitty vaatimustenmukaisesti.

- Pelastustie on merkitty näkyvästi tieliikenneasetuksen mukaisella pelastustiemerkinällä.

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Merkintöjä on tehostettu maahan maalatuilla pysäköintikieltoalueilla.
+ Nostopaikat on merkitty.

Tarkastusohje

- Tarkasta, että rakennuslupakuviissa oleva pelastustie on merkitty.
- Tarkasta, että merkinnät ovat helposti havaittavissa.
- Mikäli muita kuin rakennuslupa-asiakirjaan merkittyjä reittejä on merkitty pelastustiemerkinöillä, tee niitä koskevat kirjaukset osioon [Osoitemerkinnät ja opasteet: virheellinen pelastustiemerkinä](#).

Suositukset

- Myös nostopaikat suositellaan merkittäväksi.
- Pelastustiemerkinää suositellaan täydennettävän pysäköintikieltomerkillä.

Info

- Rakennuslupa-asiakirjoihin merkitty pelastustie tulee olla merkitty tieliikenneasetuksen mukaisella pelastustiekilvellä (ks. [Sisäasiainministeriön asetus pelastustien merkitsemisestä \(1384/2003\)](#), tullut voimaan 1.1.2004). Kilpeä käytetään sellaisenaan tai liikennemerkin lisäkilpenä.
- Ennen vuotta 2004 asennettu pelastustiemerkinä voi poiketa tieliikenneasetuksen mukaisesta pelastustiekilvestä, kunhan merkintä on selkeä.
- Pelastustiekilpeä voidaan tarvittaessa täydentää ajo- tai pysäköintikieltomerkein. Vain rakennusluvassa hyväksytyt pelastustien saa merkitä virallisella pelastustiemerkillä. Lisäksi on merkittävä ajoväylien mahdolliset painorajoitukset.
- Myös nostolava- tai puomitikasyksikön nostopaikka merkitään tarvittaessa liikennemerkitolppaan kiinnitettävällä kilvellä, jossa lukee nostopaikka ja lisäksi nuoli osoittaa, missä suunnassa nostopaikka jatkuu. Nostopaikkojen merkitseminen perustuu pelastuslain 9 §:n vaatimukseen siitä, että pelastustoiminnan on oltava mahdollista tulipalon tai muun onnettomuuden sattuessa.
- Pelastustiemerkinöissä on käytössä myös epävirallisia merkintöjä (esimerkkikuva 5.) Vuoden 2004 jälkeen rakennettujen pelastustien yhteyteen voi suositella lisättäväksi tieliikenneasetuksen mukaisen pelastustiemerkinän. Ruotsin- ja kaksikielisillä alueilla tulee epävirallisen pelastustiemerkinän yhteyteen lisätä ruotsinkielinen kyltti "räddningsväg".

Pelastustie
Räddningsväg

Pelastustie

Räddningsväg

↑ NOSTOPAIKKA ↑

↑ 6m X 13m ↑

2. Ajokelpoisuus ja esteettömyys

Pelastustie ei ole ajokelpoinen tai esteetön tai ajokelpoisuudessa ja esteettömyydessä on merkittäviä puutteita.

- Pelastustiellä on puomi, joka ei ole pelastusyksiköiden avattavissa.

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Pelastustie on liian kapea.
 Pelastustiellä on puomi, joka ei ole avattavissa helposti.
 Pelastustielle on pysäköity auto.
 Pelastustien välittömään läheisyyteen on istutettu kasvillisuutta, joka kasvaessaan heikentää pelastustien ajokelpoisuutta.
 Pelastustien talvikunnossapitoa ei ole huomioitu.

Ajokelpoisuudessa ja esteettömyydessä on vähäisiä puutteita.

- Pelastustiellä on helposti siirrettävissä olevia esteitä.

Pelastustien ajokelpoisuudessa ja esteettömyydessä ei havaittu tarkastuksella puutteita.

- Pelastustie on toteutettu rakennusaikaisten vaatimusten mukaisesti.
 Pelastustie on ajokelpoinen ja esteetön.

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Pelastustie on mitoitettu vaatimuksia leveämmäksi.
+ Esteettömyys on pyritty varmistamaan esimerkiksi helposti avattavalla puomilla.

Tarkastusohje

- Tarkasta, ettei pelastustiellä ole esteitä (pysäköityjä autoja, betoniporsaita, kukkalaatikoita, istutuksia tms.).
- Kysy, miten talvikunnossapito on järjestetty.
- Tarkasta silmämääräisesti (ja tarvittaessa mittaamalla) pelastustien leveys varsinkin mutkissa.
- Mikäli epäilet, ettei pelastustie täytä vaatimuksia, pyydä kohteen edustajalta asiasta Varmista, että pelastustie on merkitty rakennuslupa-asiakirjaan.
- Pyydä tarvittaessa nostolavayksikköä suorittamaan kohteessa pelastustien koeajo.
- Ilmoita pelastustien toteuttamiseen liittyvistä ongelmista tarvittaessa kunnan rakennusvalvontaviranomaiselle.

Info

- Pelastustien tulee pinnoitteeltaan, leveydeltään, kaltevuudeltaan, kantavuudeltaan ja muulta mitoitukseltaan olla sellainen, että se on pelastusajoneuvojen käytettävissä. Pelastustien vaatimukset on määritelty kunkin kiinteistön rakennusluvassa.
- Pelastusteitten osalta tulee ottaa huomioon rakennuksen rakennushetket rakentamismääräykset. Vanhojen kiinteistöjen pelastustiet voivat olla mitoitukseltaan liian pieniä nykyiselle pelastuskalustolle mutta niiden määrääminen korjattavaksi takautuvasti ei ole mahdollista.
 - Pelastustiet tulee korjata nykyvaatimusten mukaisiksi rakennuslupaavaatavien remonttien yhteydessä.
 - Pelastuslaitoksen kalustolla operoitavien varateiden käytettävyysongelmat ovat kiinteistön omistajan tai haltijan vastuulla ja ne tulee ottaa huomioon pelastussuunnitelmassa.
- Pelastuslain mukaan pelastustie tulee pitää ajokelpoisina ja esteettöminä, ja muutenkin sellaisessa kunnossa, että pelastusteitä voidaan käyttää turvallisesti ja tehokkaasti. Pelastustielle esteen asettaminen tai talvikunnossapidon laiminlyönti voi hidastaa tai estää pelastustien käyttämisen ja näin ollen vaarantaa ihmishenkiä.
- Pelastustielle tulee järjestää ympärivuotinen kunnossapito ja myös mahdollisten nostopaikkojen tulee olla talvikunnossapidon piirissä. Rakennuksen käyttöönoton jälkeen tulee muistaa, ettei pelastustielle tai sen läheisyyteen istuteta puita ja pensaita, eikä aseteta esimerkiksi pyykinkuivaustelineitä tai betoniporsaita.
- Ilman erillistä lupaa pelastustien alkuun voi asentaa puomin, kunhan puomi sijoitetaan siten, ettei se kavenna pelastustietä ja on helposti pelastusyksiköiden avattavissa (esimerkiksi kolmioavaimella).

3. Ohjeistaminen ja osaaminen

Kiinteistön käyttäjille ei ole annettu ohjeistusta tai he eivät tunne pelastustien toimintaperiaatetta.

- Velvollisuutta kiinteistön käyttäjien ohjeistuksesta ei ole tunnistettu.
- Kiinteistön käyttäjiä ei ole ohjeistettu pelastustien vapaana pitämisestä.

Kiinteistön käyttäjille annettussa ohjeistamisessa tai osaamisessa on vähäisiä puutteita.

- Vain osaa käyttäjistä on ohjeistettu.

Kiinteistön käyttäjille on annettu tarvittava ohjeistus ja he tietävät pelastustien toimintaperiaatteen.

- Kiinteistön käyttäjille on annettu tarvittava ohjeistus.

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Rakennuksen sisääntulojen yhteyteen on lisätty opastaulu, josta selviää pelastusteiden sijainnit.

Tarkastusohje

- Arvioi, onko kiinteistön käyttäjä riittävällä tavalla informoitu ja ohjeistettu pelastustien ajokelpoisuuden ja esteettömyyden ylläpitoon liittyen.
- Kysy, miten kiinteistön käyttäjiä on informoitu pelastusteiden sijainneista sekä niihin liittyvistä velvoitteista.
- Kysy, miten kiinteistön käyttäjiä on ohjeistettu pelastustien osalta.

Jos mahdollista, kysy asioita suoraan kiinteistön käyttäjiltä. Voit esimerkiksi kysyä, tietääkö kiinteistön käyttäjä

- missä pelastustie sijaitsee
- millä ehdoin pelastustielle voi pysähtyä tavaroiden lastaamisen ja purkamisen ajaksi.

Info

- Kiinteistön käyttäjien ohjeistaminen on osa pelastustien ajokelpoisuudesta ja esteettömyydestä huolehtimista.
- Pelastustien käytettävyyden kannalta on tärkeää, että pelastustien ja nostopaikkojen sijainnit ovat kiinteistössä asuvien ja asioivien tiedossa. Lisäksi kiinteistön käyttäjien tulee olla tietoisia pelastustietä koskevasta pysäköimiskiellosta sekä kiellosta asettaa pelastustielle muutakaan estettä. Pelastussuunnitelmavelvollisissa kohteissa ohjeistaminen on myös osa pelastussuunnitelmasta tiedottamista.
 - Esimerkiksi kerrostalon asukkaiden tulee olla tietoisia pelastustien sijainnista ja pysähtymiskäytänteistä tavaroita lastattaessa.
- Rakennusten sisäänkäyntien yhteyteen suositellaan opastauluja, joihin muun muassa pelastustiejärjestelyt on merkitty.
- Mikäli pysäköintiongelma koskee muuta kuin kiinteistön omaa aluetta (esimerkiksi ajoväylän tai porttikongin eteen pysäköiminen vaikeuttaa kiinteistön pelastustielle ajoa), voidaan tieliikennelain 28 §:n mukaista pysäköintikieltoa kyseiselle alueelle korostaa maalauttamalla kiinteistölle johtavan ajoväylän luiskoitettu kanttikivi keltaiseksi. Maalaukseen tulee olla tienpitäjän lupa.

4. Ajokelpoisuuden ja esteettömyyden valvominen

Pelastustien ajokelpoisuutta ja esteettömyyttä ei valvota tai valvonnassa on merkittäviä puutteita.

- Ajokelpoisuutta ja esteettömyyttä ei valvota.
- Toimintamalleja havaittuihin puutteisiin reagoimiseksi ei ole suunniteltu.

Pelastustien ajokelpoisuuden ja esteettömyyden valvonnassa on vähäisiä puutteita.

- Pelastustien ajokelpoisuuteen ja esteettömyyttä valvotaan satunnaisesti.
- Pelastustiellä havaittuihin puutteisiin reagoidaan vain satunnaisesti.

Pelastustien ajokelpoisuutta ja esteettömyyttä valvotaan.

- Pelastustien ajokelpoisuutta ja esteettömyyden valvomiseksi on luotu toimivat toimintamallit.

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Pelastustielle on järjestetty erillinen pysäköinninvalvonta.

Tarkastusohje

- Arvioi, suunniteltuja toimintamalleja ja -ohjeita, joiden avulla vastuutahot huolehtivat pelastusteiden ajokelpoisuuden ja esteettömyyden valvonnasta.
- Kysy, miten pelastustien ajokelpoisuutta ja esteettömyyttä valvotaan.
- Kysy, miten toimitaan, jos pelastustiellä havaitaan sille pysäköityjä ajoneuvoja tai muita esteitä.

HUOM.! Sopimuksella pysäköinninvalvonnan voi antaa esimerkiksi yksityisen pysäköinninvalvontayrityksen hoidettavaksi. Tällöinkin vastuuhenkilöiden on seurattava pysäköinninvalvontayrityksen toimintaa - vastuuta ei voi ulkoistaa!

Info

- Pelastuslain pelastustiepykälän 1 momentin mukaan:
 - *Kiinteistön omistajan ja haltijan sekä toiminnanharjoittajan on osaltaan **huolehdittava** siitä, että hälytysajoneuvoille tarkoitetut ajotiet ja muut kulkuyhteydet (pelastustiet) **pidetään ajokelpoisina ja esteettöminä** ja että ne on merkitty asianmukaisesti.*
- Vastuutahoille säädetty huolehtimisvelvollisuus pitää sisällään velvollisuuden myös seurata ja valvoa pelastustien ajokelpoisuutta ja esteettömyyttä. Oleellista on myös se, että havaittuihin ongelmiin puututaan ja pykälässä mainitut vastuutahot ryhtyvät toimenpiteisiin tilanteen korjaamiseksi.
- Käytettävyyden valvomiseksi kohteessa on oltava sovittuna
 - valvontavastuut
 - valvontamenettelyt (miten ja kuinka usein)
 - toimintamallit ongelmatilanteisiin.
- Kiinteistön alueelle voi olla myös mahdollista tehdä pysäköinninvalvontasopimus yksityisen pysäköinninvalvontayrityksen kanssa.

RAKENNUS JA SEN YMPÄRISTÖ

Palo-osastointi

1. Osastoivat rakenteet
2. Ilmanvaihtokanavien osastointi
3. Läpivientien tiivistykset
4. Ohjeistaminen ja osaaminen
5. Palo-ovien huolto- ja kunnossapito

Moduulin info

- Oikeustapaus: Hallinto-oikeus kumosi palotarkastajan korjausmääräyksen, jonka mukaan autokorjaamon huolto- ja varastotilat olisi pitänyt palo-osastoida toisistaan ja osastoinnin toteuttamiseksi hakea rakennuslupaa.

[Helsingin HAO 08.04.2014 14/0252/5](#)

Autojen korjaus- ja huoltotoimintaa harjoittavan X Oy:n tiloissa oli toimitettu jälkipalotarkastus. Palotarkastaja oli pelastuslain 81 §:n nojalla määrännyt, että rakennuksen huolto- ja varastotilat tuli palo-osastoida toisistaan ja palo-osastoinnin toteuttamiseksi tuli hakea rakennuslupaa.

Hallinto-oikeus kumosi korjausmääräystä koskevan päätöksen.

Hallinto-oikeus totesi päätöksen perusteluissa muun ohella, että pelastuslain 2 luvun jokaisen yleisiä velvollisuuksia koskevista säännöksistä tai 3 luvun toiminnanharjoittajan sekä rakennuksen omistajan ja haltijan velvollisuuksia koskevista säännöksistä ei voitu johtaa pelastusviranomaiselle yleistä toimivaltaa määrätä rakennuksessa tehtäväksi sen rakenteita koskevia muutostöitä, vaikka ne paloturvallisuutta parantaisivatkin, eikä mainituista säännöksistä myöskään aiheutunut rakennuksen omistajalle tai haltijalle velvollisuutta tällaisten muutostöiden tekemiseen. Suomen rakentamismääräyskokoelman E1 osan rakennusten paloturvallisuutta koskevat määräykset eivät olleet pelastuslaissa säädettyjä tai siihen perustuvia velvoitteita eivätkä ne siten muodostaneet pelastuslain 81 §:n mukaista perustetta korjausmääräyksen antamiselle. Näin ollen palotarkastaja ei voinut päätöksensä mukaisesti määrätä X Oy:tä tekemään huolto- ja varastotiloihin palo-osastointia ja hakemaan rakennustöille maankäyttö- ja rakennuslain mahdollisesti edellyttämiä lupia.

Pelastuslaki 4 § 1 ja 2 mom, 9 § 1 ja 2 mom, 78 §, 81 § 1, 2 ja 3 mom.

Muut pöytäkirjalle tehtävät merkinnät

- Suositus pöytäkirjalle: Myös muiden kuin palo-osastovien rakenteiden tiiveys vähentää tulipalon seurauksia.
- Toiminnan keskeyttäminen (PelL 81 § 3 mom.):** Rakennuksessa ei ole EI120-osastoitua erillistä rasvakanavaa. Tästä syystä ruuanlaitto rasvakanavaa vaativilla keittiölaitteilla on kielletty.
- Ilmoitus rakennusvalvontaviranomaiselle: Rakennuksen palo-osastointi ei vastaa rakennuslupaa.

1. Osastoivat rakenteet

Osastoivaa rakennetta ei ole tai rakenteessa on merkittäviä puutteita.

- Osastoiva rakenne puuttuu.

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Osastoivan rakenteen luokka ei täytä osastointivaatimusta.
 Osastoivassa rakenteessa on reikä.
 E-luokan rakennusosan suojaetäisyysvaatimus ei täyty.

Osastoivassa rakenteessa on vähäisiä puutteita.

- Muu, mikä?

Osastoivissa rakenteissa ei havaittu puutteita.

- Osastoivissa rakenteissa ei havaittu puutteita.
 Osastoiva rakenne vastaa osastointivaatimusta.

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Muu, mikä?

Tarkastusohje

- Kysy kohteen edustajalta tai tarvittaessa tarkasta rakennuslupakuvista, miten rakennus on osastoitu.
- Tarkasta, että palo-osastointi on toteutettu rakennusluvan mukaisesti.
- Tarkasta, että osastoivat rakenteen täyttävät rakennevaatimukset, eikä niitä ole poistettu tai niihin ole tehty reikiä.
- Tarkista palo-ovien tyyppihyväksyntämerkinnät.
- Tarkista vain tiiviysvaatimuksen (E) täyttävien rakenteiden osalta suojaetäisyyksien riittävyys palaviin materiaaleihin.

Info

- Osastoivilla rakenteilla tarkoitetaan osastoivia rakennusosia (kuten seiniä, väli-, ylä-, alapohjia, ikkunoita, luukkuja ym.). Osastoivia rakenteita on kahta tyyppiä:
 - tiiviysvaatimuksen (E) täyttävät rakenteet
 - tiiviys- ja eristävyysvaatimuksen (EI) täyttävät rakenteet.
- Ainoastaan tiiviysvaatimuksen (E) täyttävissä rakenteissa lämpö siirtyy säteilemällä rakenteen läpi. Tällaisia rakenteita ovat esimerkiksi lasirakenteet. Vain tiiviysvaatimuksen täyttävälle rakenteille tulee määritellä suojaetäisyys uloskäytävän kulkureittiin sekä syttyviin materiaaleihin.
 - Pinta-alaltaan yli 0,1 m² mutta enintään 2 m² suuruisen E-luokan rakennusosan riittävä suojaetäisyys uloskäytävän kulkureittiin ja syttyviin materiaaleihin lasketaan rakennusosan pinta-alan neliöjuurena. Esimerkiksi 2 neliön kokoisen ikkunan suojaetäisyys olisi n. 1,4 metriä. Vain tiiviysvaatimuksen (E) täyttävien rakennusosien suojaetäisyys tulee joka tapauksessa olla sellainen, että lämpösäteilyn tiheys ei rakennusosan toisella puolella ylitä 10 kW/m² vaadittuna palonkestävyysaikana.
- Vaatimukset rakenteiden palonkestävyysajalle riippuvat rakennukselle määritellystä paloluokasta, kerrosten lukumäärästä sekä tilojen käyttötavasta.
- Huomioi palo-osastointia arvioidessasi rakennuksen rakennushetkellä voimassa olleiden rakennusmääräysten vaatimukset.

2. Ilmanvaihtokanavien osastointi

Ilmanvaihtokanavia ei ole osastoitu tai osastoinnissa on merkittäviä puutteita.

- Ilmanvaihtokanavaa ei ole osastoitu.
- Kohdepoistoa ei ole osastoitu.

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Ilmanvaihtokanavan osastointi ei vastaa vaatimuksia.
- Eri tilojen ilmanvaihtoja on yhdistetty toisiinsa yhdistämisrajoituksista huolimatta (esimerkiksi uloskäytävä yleisilmanvaihdossa).
- Palopeltien toimintakunnossa on puutteita.
- Toisen palo-osastoinnin alueella kulkevan palo-osastoidun ilmanvaihtokanavan kiinnitykset ovat puutteelliset.

Ilmanvaihtokanavien osastoinnissa on vähäisiä puutteita.

- Muu, mikä?

Ilmanvaihtokanavien osastoinneissa ei havaittu puutteita.

- Ilmanvaihtokanavien osastoinneissa ei havaittu puutteita.
- Rasvakanava on osastoitu vaatimustenmukaisesti.
- Palopeltien toimintakunto on varmistettu huolto- ja kunnossapitotoimenpiteillä.

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Palopelleille on laadittu huolto- ja kunnossapito-ohjelma.

Tarkastusohje

- Kysy kohteen edustajalta, kuinka ilmanvaihtokanavien ja mahdollisten kohdepoistojen osastointi on toteutettu.
- Ilmanvaihtokanavien osastointia voit tarkastella myös silmämääräisesti tai rakennuslupakuvista.
 - Voit esimerkiksi tarkastaa toisten palo-osastointien alueella kulkevien ilmanvaihtokanavien kiinnitykset.
- Ilmanvaihtokanavien osastointi on voitu toteuttaa esimerkiksi:
 - eristämällä,
 - palopellein tai
 - osastoimalla ilmastointiputken muulla tavoin toisen palo-osaston alueelta

Info

- Rakennuksen ilmanvaihtojärjestelmä ei saa levittää savukaasuja ja tulipaloa. Jotta palo-osastointivaatimukset täytyisivät myös ilmanvaihtojärjestelmien osalta, on useita palo-osastoja palvelevien ilmanvaihtojärjestelmien ilmanvaihtokanavat joko osastoitava tai varustettava palorajoittimin. Palon leviäminen voidaan myös estää ilmanvaihtokanavien yhdistämisrajoituksilla.
- Ammattimaisessa käytössä oleviin keittiöihin vaaditaan paloluokan EI120 rasvakanava esimerkiksi rasvakeittinten yhteyteen.

Kuva: Ammattimaisesti käytetyn keittiön laite ja kanava vaatimuksia (Lähde: Suomen LVI-liitto)

Mikäli ruokaa valmistetaan edellä mainituilla tavoilla ammattimaisesti ilman rasvakanavaa, voidaan toiminta tarvittaessa keskeyttää. Käytännössä riittävä on edellä mainittujen keittölaitteiden käyttökielto. Mikäli valvontakäynnin aikana ei tehdä

suoraa havaintoa soveltumattomien keittölaitteiden käytöstä, mutta siitä on epäily, voi valvontakertomuksessa tilojen käyttäjiä informoida käyttöön liittyvistä rajoituksista.

Keittölaitte	Paloluokan EI120 kanava ns. rasvakanava	Huuva ja rasvasuodatin
Keittolaitteet		
Keittopata	X	
Painekeittopata	X	
Painekeittokaappi		X
Nostatuskaappi		
Paistolaitteet		
Paistinpannu	X	
Tasoparilla	X	
Painoparilla	> 3 kW	= 3 kW
Salamanteri		
Paisto- ja grillilaitte	X	
Rasvakeitin	X	
Automaattinen rasvakeitin,		
integroitu poistoilma	X	
Kebabvarras	X	
Liesi	X	
Muut laitteet		
Mikroaaltouuni (nimellistehosta riippumatta)		Lämpöteho otetaan huomioon keittiön iv:n mitoituksessa
Vesihaude		
Lämpöviiriini ja -kaappi		
Astianpesukoneet		
Yksitankkikone		X (ei rasvasuodatinta)
Kaksitankkikone		X (ei rasvasuodatinta)
Tunnelikone		X (ei rasvasuodatinta)

3. Läpivientien tiivistykset

Läpivientejä ei ole tiivistetty tai tiivistyksessä on merkittäviä puutteita.

Muu, mikä?

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

Läpivienti on tiivistämättä.

Läpivienti on tiivistetty tavalla, joka ei vastaa ympäröivien rakenteiden palo-osastointivaatimusta.

Läpivientien tiivistyksessä on vähäisiä puutteita.

Muu, mikä?

Läpivienneissä ei havaittu puutteita.

Läpiviennit eivät olennaisesti heikennä osastointia.

Läpiviennit on tiivistetty vastaamaan ympäröivän rakennusosan palonkestoaikaa.

Läpiviennit on tiivistetty tavalla, joka ei olennaisesti heikennä palo-osastointia.

Läpivienneissä ei havaittu puutteita.

Hyvät käytännöt ja suositukset

+ Kohteeseen on laadittu palokatko-suunnitelma, jonka mukaisesti läpiviennit tarkistetaan säännöllisesti.

+ Palokatkot on merkitty tarralla tai kilvellä.

Tarkastusohje

- Tarkasta palo-osastojen välille tehtyjen läpivientien tiivistykset. Taskulamppu auttaa havaitsemaan reikiä läpivientien yhteydessä.
- Huomioi myös pystysuuntaiset läpiviennit (esimerkiksi sähkökaapeissa).
- Kysy, onko läpivientien tiivistyksiä tarkastettu.
- Kysy, miten tiivistysten tekeminen huomioidaan ja varmistetaan remonttien ja muutostöiden yhteydessä.

Info

- Osastoivan rakennusosan läpi johdetut putket, roilot, kanavat, johdot, savupiiput ja hormit sekä kuljetinlaitteistojen edellyttämät läpiviennit eivät olennaisesti saa heikentää rakennusosan osastoivuutta. Osastoivassa rakennusosassa olevan palokatkon palo-osastoinnin tulee yleensä olla vähintään sama kuin osastoivan rakennusosan.
- Läpivientien vaatimusten osalta voidaan kuitenkin ottaa huomioon läpiviennin sijainti rakenteessa. Esimerkiksi välipohjassa läpivienniltä vaaditaan sama luokitus kuin välipohjalta, mutta lattian rajassa olevan läpiviennin sijainnista johtuen vaikutukset osastoivuuteen ovat yleensä vähemmän kriittiset.²¹
- Keskeistä on, että läpivientien tiivistäminen huomioitaisiin aina osana tehtäviä muutos- ja remonttistöitä ja että tiivistyksen tekevällä henkilöllä on riittävä osaaminen.
- Suositeltavaa on, että rakennukseen laaditaan palokatko-suunnitelma, jonka mukaisesti läpivientien tiiviys tarkistetaan säännöllisesti.

4. Ohjeistaminen ja osaaminen

Tilojen käyttäjiä ei ole ohjeistettu tai he eivät tunne palo-osastoinnin toimintaperiaatteita.

- Velvollisuutta koulutuksen tai ohjeiden antamiseen ei ole tunnistettu.

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Palo-oven sulkeutuminen on estetty.
 Palo-oven sulkijalaite on poistettu käytöstä.
 Paripalo-oven toinen ovilehti on auki.
 Henkilö ei ole tietoinen palo-osastoinnin toimintaperiaatteista.

Kiinteistön käyttäjille annetussa ohjeistamisessa tai osaamisessa on vähäisiä puutteita.

- Muu, mikä?

Tilojen käyttäjiä on ohjeistettu ja he tietävät palo-osastoinnin toimintaperiaatteet.

- Tilojen käyttäjien toiminta ei heikennä palo-osastointia.

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Palo-ovet on merkitty "Palo-ovi, pidettävä suljettuna" -tarroilla.
+ Myös muita ovia kuin palo-ovia pidetään kiinni.

Tarkastusohje

- Onko palo-ovia kiilattuna auki?
- Onko palo-ovien luona kiiloja?
- Onko suljinlaitteita tehty toimimattomaksi käyttäjien toimesta?
- Onko oven lukitusta muutettu siten, ettei ovi sulkeutuessaan salpaudu?

Suositus

- Kiinteät ovenkiinnittimet, joihin oven voi kiinnittää pysymään auki, suositellaan poistettavaksi palo-ovien yhteydestä.

Info

- Tilojen käyttäjien tulee tuntea palo-osastoinnin periaatteet. Esimerkiksi kerrostaloissa on ensiarvoisen tärkeää tietää, että asunnot muodostavat oman palo-osastonsa ja asunnoissa voi lähtökohtaisesti pysyä vaikka muualla rakennuksessa palaisi.
- Koulutuksen ja osaamisen laatu ja määrä riippuvat kohteessa harjoitetusta toiminnasta ja kohteen laadusta:
- Tilojen käyttäjät saattavat heikentää osastoinnin toimivuutta esimerkiksi:
 - kiilaamalla palo-ovia auki
 - jättämällä paripalo-oven toisen ovilehden auki
 - estämällä palo-oven lukkoa salpautumasta.
- Mikäli palo-ovea halutaan pitää normaalin käytön aikana auki, on se varustettava automaattisella suljinlaitteistolla.

5. Palo-ovien huolto- ja kunnossapito

Palo-ovien toimintakunnan varmistamiseksi tarvittavia toimenpiteitä ei ole suoritettu tai toimenpiteiden suorittamisessa on merkittäviä puutteita.

- Palo-ovet eivät ole toimintakunnossa.
- Kunnossapitovelvollisuutta ei ole tunnistettu.

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Automaattista palo-ovea ei ole testattu.
- Automaattista palo-ovea ei ole huollettu.
- Palo-oven toimintakuntoa ei ole varmistettu riittäväällä huolto- ja kunnossapitotoimenpiteillä.
- Palo-ovi ei salpaudu.
- Palo-ovi ei sulkeudu.
- Palo-oven rakenteessa on reikä.
- Palo-oven tiivisteet eivät ole kunnossa.

Palo-ovien toimintakunnan varmistamisessa on vähäisiä puutteita.

- Muu, mikä?

Palo-ovien toimintakunto on varmistettu valmistajan ohjeiden mukaisilla huolto- ja kunnossapitotoimenpiteillä.

- Automaattisten palo-ovien toimintakunto on varmistettu valmistajan ohjeiden mukaisilla huolto- ja kunnossapitotoimenpiteillä.
- Palo-ovien toimintakunto on varmistettu huolto- ja kunnossapitotoimenpiteillä.
- Palo-ovien toimintakunnossa ei havaittu puutteita.
- Palo-ovet ovat tiiviitä ja sulkeutuvat sekä salpautuvat itsestään.

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Automaattisesti sulkeutuville palo-oville on laadittu huolto ja kunnossapito-ohjelma.
- + Suoritetut huolto- ja kunnossapitotoimenpiteet on dokumentoitu.

Tarkastusohje

- Kysy, miten ja kuinka usein palo-ovien suljinlaitteistojen toimintakunto varmistetaan.
- Varmista (kysymällä tai asiakirjoista), että kunnossapitotoimenpiteet vastaavat valmistajan antamaa ohjeistusta.
- Tarkista oven sulkeutuminen painamalla "oven sulku" -painiketta, mikäli sellainen on.
- Tarkasta, ettei oven alueella ole mitään, mikä estäisi ovea sulkeutumasta.
- Tarkasta, että palo-ovet täyttävät osastointivaatimukset.
- Tarkasta silmämääräisesti, onko palo-ovi tiivis? Voit käyttää esimerkiksi taskulamppua arvioinnin apuna.
- Sulkeutuuko ovi itsestään?
- Onko ovelsa lukon kieli tai muu salpautumisen varmistava järjestelmä?
- Kuuntele palo-ovia kulkiessasi rakennuksessa – sulkeutuuko ovi perässäsi ja kuulatko oven salpautumisesta kuuluvan naksahduksen?
- Huomioi palo-osastointia arvioidessasi rakennuksen rakennushetkellä voimassa olleiden rakennusmääräysten vaatimukset.

Suositus

- Vanhat lämpösulakkeella toimivat palo-ovet voi suositella uusittavaksi paloilmaisiin yhdistettyyn malliin.

Info

- Palo-oven tulee olla yleensä itsestään sulkeutuva ja salpautuva. Tämä vaatii oven varustamista sulkijalaitteella sekä sellaisella lukolla tai vastaavalla järjestelyllä, joka pitää oven kiinni, vaikka oven toisella puolella olisi tulipalosta johtuva ylipaine. Ovea ei pidä siis saada auki pelkästään työntämällä tai vetämällä.
 - Määräys palo-ovien itsestään sulkeutumisesta ja salpautumisesta on tullut voimaan vuonna 1936. Pääsääntöisesti kaikkien palo-ovien, jotka on asennettu vuoden 1936 jälkeen, tulee olla itsestään sulkeutuvia ja salpautuvia tai varustettu automaattisella suljinmekanismilla.
- Suljinta ei rakennuksen paloturvallisuusasetuksen (848/2017) edellytetä:
 - alle 56 metriä korkeiden rakennusten asuinhuoneiston kerrostaso-ovissa
 - joissakin teknisten tilojen ovissa, jotka lähtökohtaisesti pidetään aina suljettuina.
- Tämä koskee siis rakennuksia, jotka on rakennettu kyseisen asetuksen vaatimusten perusteella.
- Kaikkien palo-ovien toimintakunto tulee varmistaa riittäväällä huolto- ja kunnossapitotoimenpiteillä. Näitä ovat esimerkiksi:
 - saranoiden öljyminen
 - suljinlaitteiden öljyminen ja huoltaminen
- Palo-ovet on suositeltavaa merkitä tarroin, joilla muistutetaan palo-oven kiinni pitämisestä.

Automaattisesti sulkeutuvat palo-ovet

- Automaattiset palo-ovet ovat palo-ovia, jotka sulkeutuvat tulipalotilanteessa automaattisen suljinlaitteiston avulla. Automaattiovien tulee sulkeutua sähkökatkon sattuessa tai olla varustettua akuin. **Suljinlaitteiston toimintakunto tulee varmistaa valmistajan ohjeiden mukaisilla huolto- ja kunnossapitotoimenpiteillä.**
- Automaattisesti sulkeutuvia palo-ovia on kahta tyyppiä, ne voivat olla:
 - paloilmoituimen ohjauksessa, jolloin ne sulkeutuvat paloilmoituimen hälytyksessä. Tällöin ohjauksen ja palo-ovien toiminta tulee testata paloilmoituimen kuukausikokeiluiden yhteydessä.
 - Omia yksiköitään. Tällöin suljinlaitteet koostuvat oven molemmille puolille asennettavista paloilmaisista, jotka savua havaitessaan laukaisevat sulkijalaitteen.
- Vanhimmat automaattiset palo-ovet toimivat lämpösulakkeella (tyypillisesti liukupalo-ovia). Lämpösulakkeella toimivien ovien osalta tulee säännöllisesti tarkistaa vähintään oven liikkuvuus sekä lämpösulakkeen ja muun suljinmekanismin kunto silmämääräisesti. Vanhat lämpösulakkeella toimivat palo-ovet voi suositella uusittavaksi paloilmaisiin yhdistettyyn malliin.
- Automaattiset palo-ovet on suositeltavaa merkitä tarroin, joilla muistutetaan, ettei palo-oven sulkeutumista saa estää.

RAKENNUS JA SEN YMPÄRISTÖ

Poistuminen

1. Poistumisreittien kulkukelpoisuus ja esteettömyys
2. Poistumisreittien riittävyys
3. Lukitukset ja ovien toiminta
4. Ohjeistaminen ja osaaminen

Huomioidaan vain, jos koskee kyseistä kohdetta:

5. Jälkiheijastavat poistumisopasteet
6. Turva- ja merkkivalaistuksen sijoittelu ja näkyvyys
7. Turva- ja merkkivalaistuksen huolto ja kunnossapito

Moduulin info

- Oikeustapaus: Käräjäoikeus tuomitsi kaupan myymäläpäällikön uloskäytävien edessä ja kulkureiteillä säilytettävien tavaroiden johdosta 35 päiväsakkoon pelastusrikkomuksesta. [Espoon käräjäoikeus 14.7.2010 10/1744](#)

Muut pöytäkirjalle tehtävät merkinnät

- Ilmoitusvelvollisuus Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle (Tukes):** Vakava puute pelastustoimen laitteisiin, asennusliikkeiden tai tarkastuslaitosten toimintaan liittyen.
- Ilmoitus rakennusvalvontaviranomaiselle: Poistumisjärjestelyt eivät vastaa rakennuslupaa.
- Suositus pöytäkirjalle: Jälkiheijastavat poistumisopasteet suositellaan uusittavan akkuvarmisteiseksi turva- ja merkkivalaistusjärjestelmäksi.
- Suositus valvontakertomukseen: Pelastusviranomainen suosittelee poistumisopasteiden uusimista siten, että kaikki rakennuksen opasteet ovat samanlaisia.

1. Poistumisreittien kulkukelpoisuus ja esteettömyys

Poistumisreitillä säilytetään tavaraa siten, että poistuminen reitin kautta estyy tai hidastuu merkittävästi.

Muu, mikä?

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Kulkureitillä säilytetään tavaraa.
- Uloskäytävän edessä säilytetään tavaraa.
- Osastoidussa uloskäytävässä säilytetään tavaraa.
- Varatietä ei ole varustettu kiintein tikkain.
- Uloskäytävän oven talvikunnossapidosta ei ole huolehdittu.

Poistumisreitillä säilytetään tavaraa siten, että poistuminen hidastuu.

Muu, mikä?

Poistumisreitit ovat kulkukelpoisia ja esteettömiä tavaroista.

Poistumisreitit ovat kulkukelpoisia ja esteettömiä tavaroista.

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Lattiaan on merkitty alue, jolla tavaroiden säilyttäminen on sallittu tai kielletty.
- + Kohteessa suoritetaan omatoimista valvontaa poistumisreittien esteettömyyden varmistamiseksi.
- + Poistumisreitit käydään läpi säännöllisesti turvallisuuskävelyillä.

Tarkastusohje

- Tarkasta, että poistumisreitit ovat kulkukelpoisia ja esteettömiä tavarasta.
- Tarkasta, ettei osastoiduissa uloskäytävissä säilytetä mitään tavaraa.
- Tarkasta poistumisreitit ulos asti.
- Tarkasta talvella, että uloskäytävien ovien edestä on tehty lumityöt.

Info

- Poistumisreitit (= uloskäytävät sekä niihin johtavat kulkureitit) on pidettävä kulkukelpoisina ja esteettöminä, jotta niitä voidaan käyttää onnettomuustilanteessa turvallisesti ja tehokkaasti.
- Uloskäytäviin johtavilla sisäisillä käytävillä tavaroiden säilyttäminen on sallittua, jos se ei estä tai hankaloita poistumista. Kulkureiteillä voi säilyttää tavaraa seuraavin ehdoin:
 - Sisäinen käytävä ei kavennu uloskäytävää kapeammaksi. Esimerkiksi, jos uloskäytävän ovi on 120 cm leveä, ei sisäinen käytävä saa kaventua alle 120 senttimetriseksi.
 - Tavaraa ei saa säilyttää siten, että sisäinen käytävä muuttuu sokkeloiseksi. Tavarat on suositeltavaa sijoittaa esimerkiksi vain jommallekummalle puolelle käytävää.
- Uloskäytävien ovien talvikunnossapito tulee huomioida. Varsinkin ovet, jotka eivät ole normaalissa käytössä voivat jäädä talvella huomioimatta.
- Varatie tulee varustaa kiintein tikkain, jos pudottautumiskorkeus varatieltä maanpinnalle tai muulle turvalliselle paikalle on yli 3,5 metriä.

2. Poistumisreittien riittävyys

Kohteessa harjoitettavaan toimintaan nähden poistumisreittien määrässä, leveydessä tai poistumismatkoissa on puutteita, jotka estävät poistumisen tai hidastavat sitä merkittävästi.

- Uloskäytäviä on rakennusluvassa vaadittua vähemmän.
- Tilasta ei ole järjestetty varatietä.

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Poistumismatkat ovat liian pitkät.
- Uloskäytävien leveys ei riitä.

Kohteessa harjoitettavaan toimintaan nähden poistumisreittien määrässä, leveydessä tai poistumismatkoissa on puutteita, jotka hidastavat poistumista.

- Muu, mikä?

Kohteessa harjoitettavaan toimintaan nähden poistumisreittejä on riittävästi.

- Kohteessa harjoitettavaan toimintaan nähden poistumisreittejä on riittävästi.

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Muu, mikä?

Tarkastusohje

- Tarkasta, onko rakennukseen tehty seinämuutoksia, joiden seurauksena uloskäytäviä olisi suljettu.
- Tarkasta, onko mahdollisilta parvilta järjestetty varatiet.

Huom.! Poistumisjärjestelyihin vaikuttavat muutokset vaativat rakennuslupaa. Ohjaa asiakas ottamaan yhteys rakennusvalvontaan, mikäli poistumisjärjestelyihin on tehty muutoksia lupatarvetta selvittämättä.

Info

- Pelastusviranomaisella ei ole toimivaltaa uusien uloskäytävien rakentamisen määräämiseksi. Valvontakohdassa on tarkoitus valvoa, että poistumisjärjestelyt ovat rakennusluvan mukaiset.
- Rakennuksen tulee poistumisreittien osalta olla rakennusaikaisten rakennusmääräysten (tai muun viimeisimmän rakennusluvan) mukainen. Vuodesta 1976 alkaen voimassa olleet rakennusmääräykset löytyvät Ympäristöministeriön sivuilta.
- Lähtökohtaisesti jokaiselta poistumisalueelta on oltava kaksi toisistaan riippumatonta, tarkoituksenmukaisesti sijoitettua uloskäytävää. Toisistaan riippumattomilla uloskäytävillä tarkoitetaan sitä, että uloskäytäviin johtavat ovet ovat riittäväällä etäisyydellä toisistaan niin, ettei pääsyn niihin voida yleensä olettaa estyvän samanaikaisesti.
- Tietyissä tapauksissa toinen uloskäytävä voidaan korvata varatiellä. Uloskäytävien määrässä, leveydessä ja poistumismatkoissa tulee huomioida rakennuksen rakentamishetket rakentamismääräykset.
- Erityistä huomiota poistumisreittien riittävyyteen tulee kiinnittää rakennuksissa, joissa on tehty tilamuutoksia varsinaisen rakentamisen jälkeen. Esimerkiksi teollisuushalleissa jälkikäteen rakennettujen parvien poistumismahdollisuudet voivat olla puutteelliset.

3. Lukitukset ja ovien toiminta

Poistumisreitillä olevien ovien lukitus tai ovien toiminta estää poistumisen.

- Poistumisreitillä oleva ovi on lukossa siten, ettei se ole avattavissa ilman avainta.
- Ovi ei avaudu.
- Oven hätäavausjärjestelmä ei toimi.
- Varatiekkunaa ei ole varustettu kiintokahvoin.

Poistumisreitillä olevien ovien lukitus tai ovien toiminta hidastaa poistumista.

- Uloskäytävän ovi ei aukene poistumissuuntaan.
- Poistumisreitillä oleva ovi ei avaudu kokonaan.
- Hätäavausjärjestelmä on vaikeakäyttöinen.
- Hätäavausjärjestelmän kunnossapidosta ei ole huolehdittu valmistajan ohjeiden mukaisesti.

Poistumisreiteillä olevat ovet ovat hätätilanteessa helposti avattavissa.

- Poistumisreiteillä olevat ovet ovat helposti avattavissa.
- Ovenhätäavausjärjestelmän huollosta ja kunnossapidosta on huolehdittu valmistajan ohjeiden mukaisesti.
- Ovien hätäavausjärjestelmät toimivat.

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Ovien hätäavausjärjestelmille on laadittu huolto- ja kunnossapito-ohjelma.
- + Kohteessa on laadittu lukitus suunnitelma. Asiakirjasta selviää miten ovien lukitukset toimivat hälytyksen tullessa.

Tarkastusohje

- Tarkasta, että poistumisreittien ovet ovat avattavissa ilman avainta.
- Tarkasta erityisesti sellaiset ovet, joiden kautta poistuminen tapahtuu toisen toiminnanharjoittajan tilojen läpi.
- Jos ovet ovat normaalisti lukittuna, kysy hätäavausjärjestelmien huollosta ja kunnossapidosta.
- Tarkasta, ettei hätäpoistumiskupuja ole teipattu tai ruuvattu siten, että ovien avaaminen on hankalaa.

Info

- Poistumiseen käytettävien ovien tulee olla hätätilanteissa helposti avattavissa = ilman avainta eli ovet eivät voi esimerkiksi olla takalukossa silloin, kun rakennuksessa oleskelee ihmisiä.
- Jos kulkemista oven kautta halutaan normaalin käytön aikana rajoittaa, on ovelta oltava hätäavausmekanismi, joka voidaan toteuttaa esimerkiksi hätäavauspainikkeilla tai kuvuin.
 - Huom.! Ovien lukituksen avaus ei voi olla ainoastaan paloilmoittimen ohjauksen varassa. Rakennuksesta tulee päästä poistumaan myös sellaisissa onnettomuustilanteissa, joissa paloilmoitin ei laukea.
- Hätäavausmekanismia ei voi siirtää (edes osittain) poistumissuunnassa oven taakse. Mikäli muuta kuin hätätilanteissa tapahtuvaa kulkua ovesta halutaan rajoittaa, voi oven suositella varustettavan summerilla tai yhdistettävän rikosilmoitinjärjestelmään, mistä informoidaan ovelta olevalla merkinnällä.
- Ympäristöministeriön asetuksen rakennusten paloturvallisuudesta (848/2017) mukaan poistumiseen käytettävän oven tulee avautua poistumissuuntaan seuraavissa tapauksissa:
 - oven kautta poistuvien henkilöiden määrä on yli 60
 - kysymyksessä on asunnon kerrostaso-ovi.Huom.! Em. koskee vain kyseisen asetuksen (848/2017) mukaisesti rakennettuja rakennuksia. Aikaisemmin rakennetuissa rakennuksissa ota huomioon rakentamishetken määräykset.
- Eristämistä vaativassa toiminnassa (rangaistuslaitokset, muistisairaiden hoitolaitokset jne.) ovien ei tarvitse olla avattavissa ilman avainta. Järjestelyistä tulee neuvotella paikallisen pelastusviranomaisen kanssa.

4. Ohjeistaminen ja osaaminen

Rakennuksen käyttäjiä ja henkilökuntaa ei ole ohjeistettu ja/tai he eivät osaa poistua tai henkilökunta ei osaa suorittaa evakuointia.

- Rakennuksen käyttäjät eivät tunne poistumisreittejä.
- Rakennuksen käyttäjät vaarantavat itsensä tai muut väärillä toimintamalleilla.

Rakennuksen käyttäjien tai henkilökunnan ohjeistamisessa ja/tai osaamisessa on vähäisiä puutteita.

- Rakennuksen käyttäjillä on osittain virheellisiä toimintamalleja.

Rakennuksen käyttäjät ja/tai henkilökunta on ohjeistettu ja he osaavat poistua rakennuksesta onnettomuustilanteessa ja tarvittaessa evakuoida rakennuksen muut henkilöt turvallisesti.

- Rakennuksen käyttäjät osaavat poistua turvallisesti.
- Rakennuksen henkilökunta osaa evakuoida rakennuksen muut käyttäjät turvallisesti.
- Henkilökunta tietää, miten lukitukset toimivat mahdollisissa hälytystilanteissa.

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Poistumista on harjoiteltu käytännössä.
- + Kohteessa on luotu käytännöt tilojen tarkistamiseksi ja merkitsemiseksi poistumistilanteissa.
- + Kohteessa on koulutettu erillinen poistumisorganisaatio turvallisen poistumisen takaamiseksi.

Tarkastusohje

Kysy rakennuksen käyttäjiltä,

- kuinka he toimisivat mahdollisessa tulipalo- tai muussa poistumistilanteessa
- missä ovat lähimmät uloskäytävät
- miten henkilökunta ohjeistaa asiakkaita/vieraita poistumistilanteessa.

Vertaa vastauksia pelastussuunnitelmassa annettuihin toimintaohjeisiin ja kiinteistön omistajan/haltijan selvityksiin käyttäjille annetuista ohjeista.

Info

- Rakennuksen käyttäjillä tarkoitetaan tässä kohdassa rakennuksessa säännöllisesti ja vakituisesti olevia henkilöitä kuten rakennuksessa työskenteleviä ja asuvia ihmisiä.
- Turvallisen poistumisen takaamiseksi tulee rakennuksen käyttäjien tuntea vähintään seuraavat poistumiseen liittyvät asiat:
 - Lähimmät poistumisreitit kaikista rakennuksen osista. Erityisesti tilanteissa, joissa henkilön normaalisti käyttämä sisääntuloreitti ei ole käytettävissä, on tärkeää, että myös muut poistumisreitit ovat jo valmiiksi tuttuja.
 - Tulipalossa savu on hengenvaarallista, joten savuiseen tilaan ei saa mennä. Erityisen tärkeää on korostaa, että kerrostaloissa savuiseen porraskäytävään ei saa mennä.
 - Hissin käyttäminen tulipalotilanteissa on lähtökohtaisesti kiellettyä. Ainoastaan erillisen evakuointihissin käyttö on sallittu.
 - Ovet ja ikkunat tulee mahdollisuuksien mukaan sulkea, jotta savukaasut ja tulipalo eivät pääse leviämään.
 - Kokoontumisrakennuksissa ja muissa tiloissa, joissa oleskelee vieraita, henkilökunnan tulee huolehtia, että muut tilojen käyttäjät pääsevät poistumaan turvallisesti ja tehokkaasti.
- Vastuu ohjeistuksesta ja koulutuksesta on rakennuksen omistajalla, haltijalla ja/tai toiminnanharjoittajalla.
- Poistumisturvallisuusselvityskohteissa on tärkeää, että henkilökunta tuntee
 - rakennuksen palo-osastoinnin
 - mihin palo-osastoon asukkaat/asiakkaat evakuoidaan
 - työ-/vastuunjaon ja sisäiset avustusjärjestelyt
 - ovien lukitusjärjestelyt (hätäavaus)
 - palohälytyksen paikantaminen
 - pelastuslakanan/-patjan käyttämisen.
- Turvallisen ja tehokkaan poistumisen takaamiseksi poistumista on suositeltavaa harjoitella säännöllisesti. Suositeltavaa on varioida poistumisharjoituksia esimerkiksi tekemällä tiettyjä poistumisreittejä käyttökelpottomaksi sijoittamalla alkupalo eri tiloihin.

5. Jälkiheijastavat poistumisopasteet

Opasteita ei ole tai niissä on merkittäviä puutteita.

Muu, mikä?

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Poistumisopaste puuttuu.
- Poistumisopaste osoittaa väärään suuntaan.
- Poistumisopaste on peitetty.
- Poistumisopaste on jäänyt piiloon esteen taakse.

Opasteissa on vähäisiä puutteita.

Muu, mikä?

Poistumisreitit on opastettu ja opasteet ovat helposti havaittavissa.

- Poistumisreitit on opastettu ja opasteet ovat helposti havaittavissa.
- Poistumisreittien opastuksessa ei havaittu puutteita.

Hyvät käytännöt ja suositukset

+ Poistumisopasteita on parannettu lattiamerkinnöillä.

Tarkastusohje

- Tarkasta, että poistumisopasteet ovat helposti havaittavissa, eikä niiden edessä ole näköesteitä.
- Tarkasta, että myös varatiet on opastettu.

Info

- Vuoden 2006 alussa voimaan tulleen Sisäasiainministeriön asetuksen rakennusten poistumisreittien merkitsemisestä ja valaisemisesta (805/2005) mukaan poistumisreitit tulee olla merkitty poistumisopasteilla seuraavissa rakennustyypeissä:
 - majoitustilat
 - hoitolaitokset
 - kokoontumis- ja liiketilat
 - työpaikatilat
 - tuotanto- ja varastotilat, joissa työskennellään sekä
 - sellaiset muut tilat, joista poistuminen on vaikeaa tai joissa poistumisjärjestelyt ovat tavanomaisesta poikkeavat.
- Jo ennen em. asetusta rakentamismääräyskokoelmissa on ollut määräyksiä opasteisiin liittyen. Esimerkiksi: [SPEK:n sivuilta: Pelastusosaston julkaisu. Sarja A:20. Ohjeet merkki- ja turvavalaistuksesta sekä poistumisopasteista \(1987\)](#)
- Poistumisreitit tulee olla opastettuja, jotta tilojen käyttäjät löytävät poistumisreitit tulipalo- ja muissa onnettomuustilanteissa nopeasti ja helposti.

6. Turva- ja merkkivalaistuksen sijoittelu ja näkyvyys

Poistumisopasteiden, poistumisreitien valaistuksen tai turvavalauksen sijoittelussa tai näkyvydessä on merkittäviä puutteita.

Muu, mikä?

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Poistumisopaste puuttuu.
- Poistumisopaste on peitetty.
- Poistumisopaste osoittaa väärään suuntaan.
- Poistumisopaste on katseluetäisyyteen nähden liian pieni.

Poistumisopasteissa, poistumisreitien valaistuksessa tai turvavalauksessa on vähäisiä puutteita.

Muu, mikä?

Poistumisreitien opastuksessa ja valaistuksessa ei havaittu puutteita.

Poistumisreitien opastuksessa ja valaistuksessa ei havaittu puutteita.

Hyvät käytännöt ja suositukset

+ Poistumisopasteita on parannettu lattiamerkinnöillä.

Tarkastusohje

- Kiinnitä valvontakierroksella huomiota poistumismerkkivalojen ja turvavalauksen sijoitteluun ja näkyvyyteen.
- Tarkasta, ettei poistumismerkkivaloja tai turvavalaisimia ole peitetty.
- Tarkasta, että poistumismerkkivaloja tai turvavalaisimia ole poistettu paikaltaan.
- Tarkasta, ettei poistumismerkkivalojen edessä ole näköesteitä.

Suositus

- Suositeltavaa on, että kaikki rakennuksessa olevat poistumismerkkivalot olisivat samanlaisia. Jos valvontakäynnillä havaitaan useita erilaisia merkkivaloja, kannattaa niiden uusimista samanlaisiksi suositella.

Info

- Merkkivalot osoittavat poistumisreitit. Merkkivalot toimivat normaalin valaistuksen aikana ja normaalivalaistuksesta riippumatta. Turvavalauksen valaisee tiloja normaalin valaistuksen häiriötilanteissa.
- Poistumismerkkivalot ja turvavalauksen sijoitettava ja asennettava siten, että poistumisreitien havaitseminen on helppo.
- Poistumismerkkivalojen ja turvavalauksen määrä määritellään lähtökohtaisesti rakennuslupaprosessissa. Määräaikaisessa valvonnassa valvotaan, että järjestelmän on rakennusluvan mukaisessa kunnossa, eikä merkkivalojen eteen ole asetettu tai rakennettu esteitä.
- Poistumisopasteen on oltava vähintään 100 mm korkea ja leveä. Riittävä opasteen koko määritetään standardin SFS-EN 1838 mukaisesti katseluetäisyyden perusteella. Eli mitä pidempi katseluetäisyys on, sitä suurempia opasteiden tulee olla.
 - Palotarkastuksella ei ole tarkoitus mitata opasteiden tarkkaa kokoa, vaan arvioida silmämääräisesti, että opasteet ovat riittävän suuret katseluetäisyyteen nähden. Tähän tulee kiinnittää erityistä huomiota isoissa tiloissa, kuten marketeissa tai teollisuushalleissa.
- Opasteiden on oltava näkyvissä normaalilta katselukorkeudelta. Näköesteitä voivat aiheuttaa esimerkiksi putket, verhot tai muut opasteet.
- Samassa tilassa käytettävien poistumisopasteiden tulee olla samanlaisia.

7. Turva- ja merkkivalaistuksen huolto ja kunnossapito

Poistumisopasteiden ja/tai turvalaistuksen toimintakunnan varmistamiseksi tarvittavia toimenpiteitä ei ole suoritettu tai toimenpiteiden suorittamisessa on merkittäviä puutteita.

- Järjestelmän huolto- ja kunnossapitotarvetta ei ole tunnistettu.
- Järjestelmälle ei ole laadittu huolto- ja kunnossapito-ohjelmaa.
- Järjestelmälle ei ole suoritettu koskaan huolto- ja kunnossapitotoimenpiteitä.
- Järjestelmän akusto on alijännitteinen tai epäkunnossa.

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Järjestelmälle ei ole suoritettu akkutestejä.
- Järjestelmälle ei ole suoritettu tarvittavia huoltoja.
- Järjestelmän akkuja ei ole vaihdettu ajallaan.
- Poistumisopaste on palanut.
- Poistumisopaste on rikki.
- Valaistus on himmentynyt.

Poistumisopasteiden ja/tai turvalaistuksen toimintakunnan varmistamisessa on vähäisiä puutteita.

- Suoritettuja testauksia ja kunnossapitotoimenpiteitä ei ole dokumentoitu.
- Ns. älykkäiden järjestelmien suorittamaa itsetestausta ei huomioida huollon ja kunnossapidon käytänteissä.
- Itsensä testaavasta järjestelmästä ei ole tarkastuksella saatavilla kirjanpitoa tai tulostetta.
- Poistumisopaste on likainen, minkä takia sen valaisuteho on heikentynyt.

Poistumisopasteiden ja turvalaistuksen toimintakunto on varmistettu säännöllisellä testauksella sekä vaadituilla huolto- ja kunnossapitotoimenpiteillä.

- Järjestelmän toimintakunto on varmistettu valmistajan ohjeiden mukaisilla huolto- ja kunnossapitotoimenpiteillä.
- Järjestelmälle on laadittu huolto- ja kunnossapito-ohjelma.

Hyvät käytännöt ja suositukset

+ Muu, mikä?

Tarkastusohje

- Tarkasta, että turva- ja merkkivalaistusjärjestelmälle on laadittu huolto- ja kunnossapito-ohjelma.
- Tarkasta, että huolto- ja kunnossapito-ohjelmassa vaaditut toimenpiteet on suoritettu.
- Tarkasta, että suoritettujen toimenpiteiden merkitty joko kunnossapito-ohjelmaan tai erilliseen päiväkirjaan.
- Jos kyseessä on nykyaikainen älykäsjärjestelmä, pyydä kohteen edustajaa näyttämään järjestelmän keskukselta testausdata tai -tuloste.
- Tarkasta järjestelmän keskuksella, että akku on jännitteinen (jos se käy ilmi keskuksen merkinnöistä).

Info

- Järjestelmälle on laadittava valmistajan ohjeiden perusteella huolto- ja kunnossapito-ohjelma, jossa selostetaan järjestelmälle suoritettavat huoltotoimenpiteet, kuten:
 - valaisimien ja opasteiden puhdistukset
 - huollot (mm. akkujen vaihdot jne.)
 - korjaukset ja mahdolliset valaisimien, polttimoiden ja opasteiden vaihdot
 - säännölliset järjestelmän testaukset.
- Tarvittavat huolto- ja kunnossapitotoimenpiteet määritetään valmistajan antamien käyttö- ja huolto-ohjeiden, asennustyöt tehneen liikkeen antamien ohjeiden sekä kiinteistön omien tarpeiden pohjalta.
- Akkujen periaatteellisia käyttöiä:
 - NiCd akut loisteputkella varustetuissa valaisimissa: 2-6 vuotta
 - NiMh akut led-valaisimissa: 4-7 vuotta
 - turvalokeskusten hyvälaatuiset akut: 4-6 vuotta
 - pitkän eliniän akut: 8-10 vuotta.
- Akut tulee vaihtaa, kun niiden toiminta-aika virtakatkotilanteessa ei enää yllä vaadittuun aikaan tunnin aikaan. Kuhunkin laitteeseen on aina vaihdettava kaikki akut samalla kertaa ja akkujen on oltava alkuperäisiä vastaavia. Akkujen vaihdossa tulee noudattaa valmistajan ohjeita.
- Jos valmistajan ohjeita ei ole saatavilla, tulee järjestelmä koestaa neljä kertaa vuodessa 60 minuutin akkukäytöllä.

Poistumisopasteiden toimintakunnan varmistamiseksi omistajan, haltijan ja toiminnanharjoittajan on osaltaan syytä luoda käytänteet epäkuntoisten opasteiden havainnoinnista ja puutteiden raportoinnista.

RAKENNUS JA SEN YMPÄRISTÖ

Ilmanvaihtokanavat ja -laitteet

1. Huolto ja puhdistus

Huomioidaan vain, jos koskee kyseistä kohdetta:

2. Kohdepoistojen huolto ja puhdistus

Muut pöytäkirjalle tehtävät merkinnät

- Ohje: Kohteessa ei ole tarvittavaa palo-osastoitua kohdepoistoa. Tästä syystä rasvakeittimen käyttäminen on kielletty.
- Ilmoitus rakennusvalvontaviranomaiselle: Ilmanvaihto ei vastaa rakennuslupaa.

1. Huolto ja puhdistus

Huoltoa ja puhdistusta ei ole suoritettu tai suorittamisessa on merkittäviä puutteita.

- Huoltoa ja puhdistusta ei ole tehty arvioidun tarpeen mukaisesti.
- Huolto- ja puhdistustarvetta ei ole arvioitu.

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Ilmanvaihtokanavat ja -laitteet ovat sillä tavoin likaisia, että niistä aiheutuu tulipalon syttymisen tai leviämisen vaara.

Huollon ja puhdistuksen suorittamisessa on vähäisiä puutteita.

- Huoltoa ja puhdistusta ei ole tehty säännöllisesti.
- Arviota huolto- ja puhdistustarpeesta ei ole tehty kohdekohtaisiin riskeihin perustuen.

Ilmanvaihtokanavat ja -laitteet on huollettu ja puhdistettu siten, ettei niistä aiheudu tulipalon vaaraa.

- Huolto ja puhdistus on tehty arvioidun tarpeen mukaisesti.
- Ilmanvaihtokanavien ja -laitteiden huolto- ja puhdistustarvetta on arvioitu ja määritelty kohdekohtaisiin riskeihin perustuen.

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Seuraava huolto-/puhdistusajankohta on merkitty valmiiksi rakennuksen huolto-ohjelmaan.
- + Arvio huolto- ja puhdistustarpeesta päivitetään säännöllisesti.

Tarkastusohje

- Pyydä kohteen edustajalta selvitys edellisistä huolto- ja kunnossapitotoimenpiteistä ja niiden ajankohdasta.
- Vertaa huoltojen ja puhdistusten määräväliä kohteelle arvioituun tarpeeseen. Mikäli arvioita ei ole tehty, voit perustaa arviosi samankaltaisten kohteiden tyypilliseen puhdistustarpeeseen sekä silmämääräisesti tekemiisi havaintoihin.
- Tarkastele kuntoa ja puhtautta silmämääräisesti siinä määrin, kun se on mahdollista.
- Kysy, mikä on kohteelle määritelty huoltojen ja puhdistusten määräväli. Kysy myös, miten se on määritelty.

Info

- Ilmanvaihtokanavat ja -laitteet on huollettava ja puhdistettava siten, ettei niistä aiheudu tulipalon vaaraa.
- Lainsäädännössä ei ole määritelty ilmanvaihtokanavien ja -laitteiden huollolle ja puhdistukselle määrävälejä. Kussakin kohteessa arvio on tehtävä sen mukaan, kuinka paljon ja kuinka nopeasti ilmanvaihtolaitteisiin ja -kanaviin kertyy paloa levittäviä kemikaaleja tai pölyä ja likaa.
 - Kohteen edustajien on kyettävä perustelevaan tehty arvio (esimerkiksi osoittamalla huolto- ja puhdistustarve edellisten toimenpiteiden yhteydessä tehtyjen havaintojen perusteella).
- Mikäli tiloissa käsitellään aineita, jotka levittävät herkästi paloa kertyessään ilmanvaihtokanaviin, on sopiva puhdistusväli yleensä korkeintaan vuoden. Muissa kohteissa tyypillinen puhdistusväli vaihtelee yleensä muutamasta vuodesta jopa yli kymmeneen vuoteen.
- Suositeltavaa on, että tehtävien huolto- ja puhdistustoimenpiteiden yhteydessä arvioidaan ja merkitään ylös arvio seuraavien tarvittavien toimenpiteiden ajankohdasta. Lisäksi suositeltavaa on, että kertyvän lian ja pölyn määrää tarkkaillaan säännöllisesti myös ennen seuraavaa arvioitua puhdistusajankohtaa.
- Vaatimusta määrämuotoiselle dokumentaatiolle huolto- ja puhdistustoimenpiteistä ei vaadita, mutta kohteen edustajan on kuitenkin pystyttävä luotettavasti todentamaan tehdyt toimenpiteet ja niiden ajankohta.
 - Suositeltavaa on, että puhdistuksen tekijä laatii puhdistustyöstä kirjallisen dokumentin, johon on liitetty myös kuvat ilmanvaihtokanavien ja -laitteiden tilanteesta sekä ennen että jälkeen puhdistuksen. Kuvat auttavat työn tilaajaa varmistumaan tehdystä työstä ja sen laadusta, sekä arvioimaan puhdistusten sopivaa määräväliä.

2. Kohdepoistojen huolto ja puhdistus

Huoltoa ja puhdistusta ei ole suoritettu tai suorittamisessa on merkittäviä puutteita.

- Huoltoa ja puhdistusta ei ole tehty arvioidun tarpeen mukaisesti.
- Huolto- ja puhdistustarvetta ei ole arvioitu.

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Kohdepoistot ja niihin liittyvät laitteet ovat sillä tavoin likaisia, että niistä aiheutuu tulipalon syttymisen tai leviämisen vaara.

Huollossa ja puhdistuksessa on vähäisiä puutteita.

- Huoltoa ja puhdistusta ei ole suoritettu säännöllisesti.
- Arviota huolto- ja puhdistustarpeesta ei ole tehty kohdekohtaisiin riskeihin perustuen.

Kohdepoistot on huollettu ja puhdistettu siten, ettei niistä aiheudu tulipalon vaaraa.

- Huolto ja puhdistus on tehty arvioidun tarpeen mukaisesti.
- Suodattimet on pesty säännöllisesti.
- Kohdepoistojen huolto- ja puhdistustarvetta on arvioitu ja määritelty kohdekohtaisiin riskeihin perustuen.

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Seuraava huolto-/puhdistusajankohta on merkitty valmiiksi rakennuksen huolto-ohjelmaan.
- + Arvio huolto- ja puhdistustarpeesta päivitetään säännöllisesti.

Tarkastusohje

- Pyydä kohteen edustajalta selvitys edellisistä huolto- ja kunnossapitotoimenpiteistä ja niiden ajankohdasta.
- Vertaa huoltojen ja puhdistusten määräväliä kohteelle arvioituun tarpeeseen. Mikäli arvioita ei ole tehty, voit perustaa arviosi samankaltaisten kohteiden tyypilliseen puhdistustarpeeseen sekä silmämääräisesti tekemiisi havaintoihin.
- Tarkastele kuntoa ja puhtautta silmämääräisesti siinä määrin, kun se on mahdollista.
- Kysy, mikä on kohteelle määritelty huoltojen ja puhdistusten määräväli. Kysy myös, miten se on määritelty.
-

Info

- Lainsäädännössä ei ole määritelty ilmanvaihtokanavien ja -laitteiden huollolle ja puhdistukselle määrävälejä. Kussakin kohteessa arvio on tehtävä sen mukaan, kuinka paljon ja kuinka nopeasti ilmanvaihtolaitteisiin ja -kanaviin kertyy paloa levittäviä kemikaaleja tai pölyä ja likaa.
- Kohteen edustajien on kyettävä perustelevaan tehty arvio (esimerkiksi osoittamalla huolto- ja puhdistustarve edellisten toimenpiteiden yhteydessä tehtyjen havaintojen perusteella).
- Kohdepoistojen huolto- ja puhdistustarve voi poiketa muun rakennuksen ilmanvaihdon huolto- ja puhdistustarpeesta ja tulee siksi arvioida erikseen.
- Esimerkiksi ammattimaisten keittiöiden rasvakanavien puhdistustarve voi olla huomattavasti tiheämpi kuin muun ilmanvaihdon puhdistustarve. Alla olevassa taulukossa esimerkki keittiön rasvakanavien puhdistustarpeesta:

Esimerkki: ammattimaisten keittiöiden rasvakanavien puhdistusväli		
Raskas käyttö	12 - 16 tuntia päivässä	3 kuukauden välein
Keskimääräinen käyttö	6 - 12 tuntia päivässä	6 kuukauden välein
Vähäinen käyttö	2 - 6 tuntia päivässä	12 kuukauden välein

Esimerkkitaulukko ammattimaisten keittiöiden rasvakanavien puhdistusväleistä (Lähde: [HVCA](#))

- Mikäli poistoilma sisältää huomattavasti pahanhajuisia tai epäterveellisiä epäpuhtauksia tai kemikaaleja (luokan 4 poistoilma), se on johdettava ulos erillisillä poistoilmakanavilla eli kohdepoistoilla. Käytännössä kohdepoistoja tarvitaan esimerkiksi:
 - vetokaapeissa
 - grilleissä ja keittiöissä
 - autosuojissa
 - katsastusasemilla
 - autokorjaamoissa ja -maalaamoissa
 - maalien ja liuottimien käsittelyhuoneissa
 - kemiallisissa laboratorioissa

RAKENNUS JA SEN YMPÄRISTÖ

Tulisijat ja nuohous

1. Tulisijojen ja savuhormien rakenteet ja kunto
2. Nuohous
3. Nuohoustyön turvallisuus
4. Ohjeistaminen ja osaaminen

Moduulin info

- Kuluttajille (yksityishenkilöille) myytävien kulutushyödykkeiden (kuten nuohouspalvelujen) tarjonnasta, myynnistä ja muusta markkinoinnista säädetään kuluttajansuojalaissa (38/1978), jota valvoo Kilpailu- ja kuluttajavirasto.
 - [Kuluttajansuojalaki \(38/1978\)](#)
 - [Kilpailu- ja kuluttajaviraston nettisivut](#)

Muut pöytäkirjalle tehtävät merkinnät

- Ilmoitusvelvollisuus turvallisuus- ja kemikaalivirastolle:** Palotarkastuksella havaittiin vakava puute pelastustoimen laitteisiin liittyen.
- Ilmoitus rakennusvalvontaviranomaiselle: Tulisijan tai savuhormin toteutus ei vastaa rakennuslupaa.
- Suositus: Rakennuksiin, joissa on tulisija, suositellaan häikärointia.
- Ohje: Tulisijan ja savuhormin kunnossa on sellaisia puutteita, jotka tulisijaa käytettäessä vakavaa tulipalon syttymisen vaaraa. Tulisijaa ja savuhormia ei saa käyttää ennen kuin puutteet on korjattu.
- Ohje: Tulisijaa ja savuhormia ei ole nuohottu määrävälein. Tulisijaa ja savuhormia ei saa käyttää ennen kuin nuohous on suoritettu.

1. Tulisijojen ja savuhormien rakenteet ja kunto

Tulisija tai savuhormi aiheuttaa merkittävää tai välitöntä tulipalon tai muun onnettomuuden vaaraa.

- Hormi on asennettu asennusohjeen vastaisesti.
- Tulisija ja hormi eivät ole yhteensopivia.
- Hormissa on halkeama.
- Tulisijassa on halkeama.
- Suojaetäisyydet palaaviin materiaaleihin eivät ole riittävät.
- Liitin- tai yhdyshormin suojaetäisyydet eivät ole riittävät.
- Hormien liitokset eivät ole tiiviit.

Tulisija tai savuhormi aiheuttaa vähäistä tulipalon tai muun onnettomuuden vaaraa.

- Avoimen tulisijan eduspelti puuttuu.

Tulisijassa tai savuhormissa ei havaittu puutteita.

- Tulisijassa tai savuhormissa ei havaittu puutteita.
- Tulisija ja savuhormi ovat sellaisessa kunnossa, että niitä voidaan käyttää turvallisesti.

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Avoimeen tulisijaan on järjestetty kipinäverkko.

Tarkastusohje

- Tarkasta silmämääräisesti onko hormissa tai tulisijassa halkeamia tai rapaamia. Aina ongelmat eivät näy päällepäin. Siksi hormin kunto varmistetaan säännöllisesti nuohousten yhteydessä.
- Jos kohteessa on metallinen kevythormi, tarkasta että hormi ja tulisija ovat yhteensopivia. Tulisijassa ja hormissa tulee olla merkinnät niiden lämpötilaluokista. Tulisijan lämpötilaluokka ei saa olla suurempi kuin hormin kestävä lämpötila.
- Jos mahdollista tarkasta hormien ja tulisijojen riskipaikat: 1. läpiviennit ja 2. liitoskohdat. Lisäksi voit tarkastaa peltien toimivuuden.
- Jos kohteessa on metallinen kevythormi, selvitä mahdollisuuksien mukaan, onko kyseinen piipputyyppi testattu vastaavanlaisella eristepaksuudella kuin asennuskohteessa on.
- Hormin ulkopinnan lämpötilan tarkastaminen valvontakäynnin aikana on hankalaa. Tilojen käyttäjiltä voi kysyä, millainen hormin ulkopinnan lämpötila lämmityksen aikana on. Jos tilojen käyttäjät kertovat, että lämpötila on polttavan kuuma, kannattaa asiaa selvittää tarkemmin.

Info

Savuhormin pintalämpötilat:

- Rakennuksen sisäpuolella sijaitsevan savuhormin vapaan ulkopinnan lämpötila saa olla enintään 80 astetta. Palavasta materiaalista tehdyt rakennusosat sijoitetaan niin etäälle savuhormin ulkopinnasta, ettei niiden lämpötila voi nousta yli 80 asteen.

Suojaetäisyydet:

- Tehdasvalmisteisten savuhormien suojaetäisyydet selviävät valmistajan asennusohjeista.
- Paikalla muurattujen tai metallista valmistettujen savupiippujen suojaetäisyyksistä ja rakenteista säädetään ympäristöministeriön asetuksessa savupiippujen rakenteista ja paloturvallisuudesta. Asetus on tullut voimaan 1.1.2018. Sitä aiemmin rakennetuissa tulisijoissa ja hormoneissa sovelletaan rakennuksen rakentamiskuuden voimassa olleen E8:n vaatimuksia.

Rakenteelliset riskipaikat:

- Hormien ja savuhormien rakenteellisia riskipaikkoja ovat yläpohjan sekä vesikaton läpiviennit sekä savuhormin ja tulisijan liitoskohdat.

Kevythormit:

- Tulisijan ja hormin tulee olla samaa luokkaa eli tulisijasta hormiin lähtevien savukaasujen lämpötila ei saa ylittää hormille sallittua maksimilämpötilaa. Hormiin ei siis saa johtaa kuumempia savukaasuja kuin mitä sen on ilmoitettu kestävän.
- Ympäristöministeriön asetuksen savupiippujen rakenteista ja paloturvallisuudesta (745/2017) mukaan kiinteää polttoainetta käyttävän tulisijan sekä saunankiukaan savupiipun sekä liitin- ja yhdyshormin palokaasujen lämpötilankestävyyden on oltava vähintään lämpötilaluokan T600 mukainen. Savupiippuun liitettävä tulisija voi olla tehdasvalmisteinen tai paikalla muurattu tai valmistettu. Tämä koskee kaikkia uusia sekä kunnostettavia hormoneja.
- Kevythormeille on määritelty turvalliset käyttöiät (esim. 30 vuotta), jonka jälkeen hormin uusiminen on yleensä ajankohtaista.

Saunan kiukaat

- Tyypiphyväksytyjen kiukaiden suojaetäisyydet on merkitty kiukaan tyyppikilpeen tai ne löytyvät valmistajan ohjeista.
- Valmistajan ilmoittamia suojaetäisyyksiä EI SAA pienentää järjestelmään kuulumattomilla suojuuksilla, joista ei ole testattua tietoa tai valmistajan antamaa ilmoitusta.
- Vanhojen ei tyypiphyväksytyjen kiukaiden suojuuksissa voidaan käyttää esimerkiksi [Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen ohjeen](#) mukaisia suojaetäisyyksiä.

2. Nuohous

Tulisijaa ja savuhormia ei ole nuohottu tai nuohouksessa on merkittäviä puutteita.

- Tulisijaa ei ole nuohottu.
- Tulisijaa ei ole nuohottu pätevän nuohoojan toimesta.

Nuohouksessa on vähäisiä puutteita.

- Tulisijaa ja savuhormia ei ole nuohottu säännöllisesti.

Tulisija ja savuhormi on nuohottu riittävän usein pätevän nuohoojan toimesta.

- Tulisija ja savuhormi on nuohottu riittävän usein pätevän nuohoojan toimesta.
- Vakituiseen asumiseen käytetyssä rakennuksissa nuohous on suoritettu vähintään vuoden välein.
- Vapaa ajan asumiseen käytetyssä rakennuksissa nuohous on suoritettu vähintään kolmen vuoden välein.

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Muu, mikä?

Tarkastusohje

- Pyydä nähtäväksi edellinen nuohoustodistus. Nuohous voidaan katsoa jätetyn kokonaan tekemättä, jos edellisestä nuohouskerrasta on kulunut tarpeeseen nähden merkittävän pitkä aika.
- Tarkasta, onko nuohoustodistukseen merkitty mitään puutteita tulisijan ja/tai savuhormin kuntoon liittyen. Jos on, arvioi niitä kohdassa [1. tulisijat ja savuhormit](#).

Info

- Nuohous on suoritettava riittävän usein tulisijan ja savuhormin käyttöaste, rakenne ja polttoaine huomioon ottaen.
 - Vakituiseen asumiseen käytettävät rakennukset: vähintään vuoden välein.
 - Vapaa-ajan asumiseen käytettävät rakennukset: vähintään 3 vuoden välein.
 - Muut kuin asumiseen käytettävät rakennukset: muun (esimerkiksi nuohoojan tekemän) arvion mukaan.
- Tarvittaessa tulisija ja savuhormi tulee kuitenkin nuohota useammin kuin yllä esitetyt määräväliä.
- Käyttämätöntä tulisijaa ja savuhormia ei tarvitse nuohota.
- Kolme vuotta käyttämättä ollut tulisija ja savuhormi on nuohottava ennen käyttöönottoa.
- Nuohoojan on jätettävä tehdystä nuohouksesta nuohoustodistus.
- Nuohouksen saa suorittaa vain nuohoojan ammattitutkinnon suorittanut henkilö. Omatoiminen nuohous ei hyväksyttävä. Nuohoojien yhteystiedot esim. Nuohousalan Keskusliiton nettisivuilta nuohoojat.fi.

3. Nuohoustyön turvallisuus

Tikkaat, kattokulkutien osat ja/tai katon turvavarusteet puuttuvat tai niissä on merkittäviä puutteita.

- Talotikkaat puuttuvat.
- Katon kulkutie puuttuu.
- Piipputikkaat puuttuvat.
- Turvavarusteet ovat sellaisessa kunnossa, ettei niitä voida käyttää turvallisesti.

Tikkaissa, kattokulkutien osissa ja/tai katon turvavarusteissa on vähäisiä puutteita.

- Talotikkaista puuttuu puola.
- Tikkaat tai kattokulkutie on puutteellinen siten, että nuohous on mahdollista mutta hankalaa.

Tikkaissa, kattokulkutien osissa tai katon turvavarusteissa ei havaittu puutteita.

- Tikkaissa, kattokulkutien osissa tai katon turvavarusteissa ei havaittu puutteita.

Hyvät käytännöt ja suositukset

+ Muu, mikä?

Tarkastusohje

- Älä kiipeä katolle ilman tarvittavia turvavarusteita ja perehdytystä.
- Tarkasta silmämääräisesti, missä kunnossa talotikkaat ovat.
- Katso, näyttääkö katolla olevan vaaditut turvavarusteet.
- Tarkasta, onko nuohooja kirjannut puutteita asiakkaalle jätettyyn nuohoustodistukseen.

Suositus

- Talotikkaisiin kannattaa suositella kiipeilysuojia, jotteivät esimerkiksi lapset pääse kiipeämään tikkaita pitkin katolle.

Info

- Yksityiskohtaiset vaatimukset katon turvavarusteisiin liittyen määräytyvät rakennusvuoden mukaisesti.
- Seuraavat vaatimukset koskevat vuoden 2017 rakennusasetuksen määräysten mukaan rakennettuja rakennuksia:
 - Katolla sijaitseville savupiipuille on oltava turvallinen ja helppokulkuinen katkeamaton kulkutie.
 - Yli 1:8 kaltevilla katolla on käytettävä kattosiltaa, lapetikasta, kattoporrasta, askeltasoja tai jalkatukia.
 - Yli 9 metriä ja enintään 28 metriä korkeissa rakennuksissa ullakolle ja katolle on päästävä sekä sisä- että ulkokautta
 - Yli 28 metriä korkeissa rakennuksissa katolle on päästävä sisäkautta.
 - Rakennuksessa, jonka korkeus ylittää 9 metriä, on oltava kiinnitysrakenteet turvaköysiä varten.

4. Ohjeistaminen ja osaaminen

Kiinteistön käyttäjä ei ole ohjeistettu tai he eivät osaa käyttää tulisijaa turvallisesti.

- Pellit suljetaan ennen kuin tuli on kokonaan sammunut.
- Kuumat tuhkat säilötään/hävitetään muuten kuin palamattomaan ja kannelliseen astiaan, jota säilytetään ulkona.

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Palavaa materiaalia säilytetään liian lähellä tulipesää tai hormia.
- Tulisijassa poltetaan roskaa.

Kiinteistön käyttäjien ohjeistamisessa tai osaamisessa on vähäisiä puutteita.

- Tulisijaa lämmitetään käyttöohjeissa mainittua maksimimäärää enemmän.
- Varaavan tulisijan kesä-/sytytyspeltiä pidetään auki, minkä takia hormiin pääsee liian kuumia palokaasuja.

Kiinteistön käyttäjä on ohjeistettu ja he osaavat käyttää tulisijaa huolellisuutta ja varovaisuutta noudattaen.

- Tulisijaa käytetään sen käyttöohjeen mukaisesti.

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Tulisijan luona on nähtävillä kirjalliset käyttöohjeet tulisijan käyttöä varten.

Tarkastusohje

- Arvioi, käytetäänkö tulisijaa sen käyttöohjeiden mukaisesti sekä huolellisuutta ja varovaisuutta noudattaen. Koska tulisijaa ei todennäköisesti käytetä valvontakäynnin aikana, tee arviosi kyselemällä tilojen käyttäjiltä tulisijojen käytöstä.
- Kysy,
 - miten kuinka asukkaat / tilojen käyttäjät käyttävät tulisijaa.
 - tuntevatko asukkaat / tilojen käyttäjät tulisijan käyttöohjeet.
 - tietävätkö asukkaat / tilojen käyttäjät esimerkiksi kesä-/sytytyspellin olemassaolon ja toimintaperiaatteen.
- Tarkasta vuokramökkien osalta, että mökin vuokraajat saavat riittävät ohjeet tulisijan turvalliseen käyttämiseen.

Info

Tulisijan turvallinen käyttö edellyttää muun muassa sitä, että

- pellit avataan ja suljetaan oikea-aikaisesti
- tulisijaa ei lämmitetä liian paljoa/pitkään (hormin ylikuumenemisriski, huomioi erityisesti kesäpellilliset varaavat tulisijat)
- suojaetäisyyksistä huolehditaan; tulisijan lähellä säilytetä palavaa materiaalia.
- Kuumat tuhkat säilötään ulkona palamattomassa, kannellisessa tuhka-astiassa ja tuhkat hävitetään turvallisesti.
- Vuokrattavissa mökeissä ja asunnoissa mökin vuokralle antajan tulee huolehtia, että mökin vuokraajalla on saatavilla riittävä ohjeistus tulisijan turvalliseen käyttämiseen.
 - Ohjeistus voidaan kiinnittää esimerkiksi seinälle tulisijan läheisyyteen tai antaa vuokraajalle avainten luovuttamisen yhteydessä.

RAKENNUS JA SEN YMPÄRISTÖ

Väestönsuojat

1. Merkinnät ja opasteet
2. Väestönsuojan rakenteet ja kunto
3. Poikkeusolojen ilmanvaihto
4. Väestönsuojan varusteet
5. Suojelumateriaalit
6. Huolto ja kunnossapito
7. Käyttönoton suunnittelu

Muut pöytäkirjalle tehtävät merkinnät

- Ilmoitusvelvollisuus turvallisuus- ja kemikaalivirastolle:** Valvontakäynnillä havaittiin vakava puute pelastustoimen laitteisiin liittyen.
- Ilmoitus rakennusvalvontaviranomaiselle: Rakennusluvassa vaadittu väestönsuoja puuttuu.
- Ilmoitus rakennusvalvontaviranomaiselle: Väestönsuojan rauhanajan käyttötapa poikkeaa rakennuslupa- määritelmästä käyttötavasta.

1. Merkinnät ja opasteet

Väestönsuojan merkintöjä ja opasteita ei ole tai niissä on merkittäviä puutteita.

- Väestönsuojan merkintä puuttuu.

Väestönsuojan merkinnöissä ja opasteissa on vähäisiä puutteita.

- Väestönsuojan suojaumisaikaisia opasteet eivät ole paikallaan, eivätkä väestönsuojassa.
 Väestönsuojan opaste osoittaa väärään suuntaan.

Väestönsuoja on merkitty ja opastettu selkeästi.

- Väestönsuoja on merkitty ja opastettu selkeästi.

Hyvät käytännöt ja suositukset

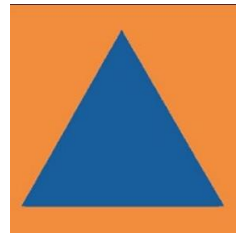
- + Muu, mikä?

Tarkastusohje

- Tarkasta, että väestönsuojan ovelta on väestönsuojan merkintä.
- Tarkasta, että väestönsuoja on opastettu ulkoa asti tai että suojassa on opasteet, jotka voidaan laittaa paikalleen käyttöönottoaiheessa.

Info

- Väestönsuoja on oltava merkitty ja opastettu siten, että on tunnistettavissa poikkeusolojen aikana. Merkintöjä tarvitsevat suojaan suojautuvat ihmiset.
- Väestönsuoja merkitään väestönsuojelun kansainvälisellä tunnuksella, joka on sininen kolmio oranssilla taustalla. Lisäksi käytetään tarvittaessa nuoliopasteita, jotka ohjaavat rakennuksen käyttäjät väestönsuojaan. Opasteet voivat olla normaalioloissa väestönsuojassa ja ne asetetaan paikoille käyttöönottoaiheessa.
- Merkintöjen tarkoituksena on myös väestönsuojien suojaaminen mahdollisissa sotatilanteissa.

2. Väestönsuojan rakenteet ja kunto

Väestönsuojan rakenteissa ja/tai kunnossa on merkittäviä puutteita.

- Väestönsuojan rakenteissa on suuria reikiä.
- Väestönsuojassa on sen toimintaan liittymätön läpivienti.
- Väestönsuojan ovi puuttuu.

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Väestönsuojan padotusventtiilin toiminnasta ei voida varmistua.
- Väestönsuojan rakenteisiin on tehty kiinteitä asennuksia.
- Väestönsuojassa säilytetään aineita, joista aiheutuu hajuhaittoja.

Väestönsuojan rakenteissa ja/tai kunnossa on vähäisiä puutteita.

- Väestönsuojan ilmanottoaukkojen tiivisteet ovat kuivuneet.

Väestönsuojan rakenteissa tai kunnossa ei havaittu puutteita.

- Väestönsuojan rakenteisiin tehdyt läpiviennit on tiivistetty.
- Väestönsuoja on siistissä kunnossa.

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Muu, mikä?

Tarkastusohje

Tarkasta,

- ettei väestönsuojan rakenteisiin ole tehty tiivistämättömiä läpivientejä tai muita reikiä. Väestönsuojan läpivientien tiivistämisessä on huomioitava paineenkestävyys.
- heikkeneekö väestönsuojan toimintakunto rakennuksen käyttäjien toiminnan takia.
- ettei väestönsuojassa säilytetä aineita, jotka aiheuttavat hajuhaittoja.

Voit tarkastaa myös seuraavia asioita:

- suojanoven, suojaluukun (häätäpoistumisaukon sulkulaitteen) ja tiivisteiden kunto
- ylipaineventtiilien ja tiivisteiden kunto (pidetään normaalisti auki)
- väestönsuojan padotusventtiilin toimivuus avaamalla ja sulkemalla venttiili
- onko väestönsuojan normaaliajan ilmanvaihto suljettavissa laipoilla?

Info

- Väestönsuoja tulee olla suljettavissa ja tiivistettävissä. Väestönsuojan rakenteisiin ei saa sijoittaa väestönsuojan toimintaan liittymättömiä läpivientejä, eikä rakenteisiin saa tehdä kiinteitä asennuksia, jotka voivat heikentää suojan rakenteita (huom. myös paineenkestävyys).

3. Poikkeusolojen ilmanvaihto

Poikkeusolojen ilmanvaihtoa ei ole tai siinä on merkittäviä puutteita.

- Ilmanvaihtokone puuttuu.
- Väestönsuojan ilmanvaihtokone ei toimi.
- Erityissuodatin puuttuu.

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Ilmanvaihtorakenne puuttuu.

Poikkeusolojen ilmanvaihdossa on vähäisiä puutteita.

- Ylipainemittarissa ei ole nestettä.
- Ylipainemittari puuttuu.

Poikkeusolojen ilmanvaihto on riittävä, eikä ilmanvaihtolaitteiston toimintakunnossa havaittu puutteita.

- Ilmanvaihtolaitteiston toimintakunnossa ei havaittu puutteita.

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Muu, mikä?

Tarkastusohje

- Tarkasta, että väestönsuojassa on poikkeusolojen ilmanvaihtokone.
- Tarkasta, että erityissuodatin on olemassa.
- Tarkasta, että ilmanvaihtokoneen kampi on väestönsuojassa
- Tarkasta, että ilmanvaihtokoneen läheisyydessä on ylipainemittari ja, että mittarissa on nestettä.

Huom.! Muista verrata väestönsuojan ilmanvaihtolaitteistoa väestönsuojan rakentamishetkisiin vaatimuksiin.

Info

- Väestönsuojassa tulee olla ilmanvaihtojärjestelmä, joka varmistaa, että väestönsuojaan saadaan riittävästi ilmaa suojautumistilanteessa.
- Väestönsuojien ilmanvaihtolaitteistojen vaatimuksissa on tapahtunut muutoksia lainsäädännön muuttuessa. Alla olevassa taulukossa eriteltynä eri vuosien vaatimuksia:

	1951	1954	1959	1963	1971	1986	1991	2001	2011
Ilmanvaihto									
Käsi­käyt­to­inen ilmanvaihtokone			X						
Säh­kö- ja käsi­käyt­to­inen ilmanvaihtokone				X	X	X	X	X	X
Hiek­kasuodatin			X						
Hiek­ka- ja erityis­suodatin				X					
Erityis­suodatin					X	X	X	X	X
Ylipainemittari				X	X	X	X	X	X

- Ilmanvaihtolaitteiston tulee toimia sähkön saannista riippumatta eli käytännössä ilmanvaihtolaitteiston tulee olla sähkö- sekä käsi­käyt­to­inen. Väestönsuojan ilmanvaihto on suunniteltava siten, että suojaan otettavasta ilmasta voidaan suodattaa myrkylliset aineet.
- Väestönsuojan ilmanvaihtojärjestelmän osat ovat mm.:
 - tuloilmakanava, jolla ilma johdetaan väestönsuojaan
 - ilmanvaihtolaite, jolla ilma otetaan väestönsuojaan ja tarvittaessa suodatetaan
 - jakokanava tuloilmaventtiileineen, jolla ilma jaetaan suojatilan eri osiin tasaisesti
 - poistoilmaventtiili, jonka kautta ilma poistuu suojatilasta sulkuhuoneeseen, jos sellainen on suojassa
 - ylipaineventtiili, jonka kautta ilma poistuu väestönsuojasta ja jolla säädetään suojan ylipainetta
 - normaaliolojen ilmanvaihdon sulkulaite
 - ylipainemittari, joka osoittaa suojatilan ja ulkoilman välisen paineeron.

4. Väestönsuojan varusteet

Väestönsuojan varusteissa tai niiden toimintakunnossa on merkittäviä puutteita.

- Käyttöönoton kannalta kriittinen varuste puuttuu.

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Kuivakäymälä puuttuu.
 Vesisäiliö puuttuu.
 Vesisäiliö on ruosteessa.

Varusteissa tai niiden toimintakunnossa on vähäisiä puutteita.

- Varusteen käyttöohje puuttuu.

Väestönsuojassa on käyttöönoton ja suojautumisen kannalta tarvittavat väestönsuojan varusteet.

- Väestönsuojassa on käyttöönoton ja suojautumisen kannalta tarvittavat väestönsuojan varusteet.

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Lista tarvittavista varusteista on laadittu yksilöidysti kyseiseen suojaan.
+ Väestönsuojaan on järjestetty paremmat viestiyhteydet, esimerkiksi internetyhteys.

Tarkastusohje

- Tarkasta, että väestönsuojan käyttöönotto ja käyttäminen on mahdollista olemassa olevien varusteiden avulla.
- Tarkasta, että väestönsuojassa on riittävä määrä käymälöitä.
- Tarkasta, että väestönsuojassa on sulkuhuone tai sulkutelta ja mahdolliset kiinnityskehukset.
- Tarkasta, että väestönsuojassa on riittävä määrä varavesisäiliöitä.
- Tarkasta, että väestönsuojassa on tarvittavat varusteet kuten työkalut väestönsuojan käyttöönottoa varten.

Huom.! Muista verrata väestönsuojan varusteita väestönsuojan rakentamishetkiin vaatimuksiin.

Info

- Väestönsuojan varusteilla tarkoitetaan tässä kohdassa Sisäasiainministeriön asetuksen väestönsuojien teknisistä vaatimuksista ja väestönsuojien laitteiden kunnossapidosta (506/2011) mukaisia varusteita ja laitteita pois lukien poikkeusolojen ilmanvaihtoon liittyvät asiat. Näitä varusteita ja laitteita ovat muun muassa:
 - mahdollinen sulkutelta ja sen kiinnityskehukset
 - käymälät ja niiden varusteet
 - varavesisäiliöt
 - puhelinliittymä tai matkapuhelimen kuuluvuus.
- Lisäksi varusteilla tarkoitetaan tässä väestönsuojan käyttöönottamisen kannalta kriittisiä työkaluja ja muita välineitä.
- Vaatimuksissa on tapahtunut muutoksia lainsäädännön muuttuessa. Alla olevassa taulukossa eriteltyinä eri vuosien vaatimuksia:

	1951	1954	1959	1963	1971	1986	1991	2001	2011
Sulkutila									
Kiinteä sulkuhuone		X							
Kiinteä sulkuhuone tai tarvittaessa käyttöönotettava sulkutelta			X	X	X	X	X	X	X
Kiinteät kehukset sulkutelalle							X	X	X
Yhteydet									
Puhelinpistoke tai matkapuhelimen kuuluvuus				X	X	X	X	X	X
Antennipistoke							X	X	

- Varavesiastioiden määrä on vaihdellut siten, että vettä on tullut varata 20–40 litraa per suojautuja vuoden 1963 jälkeen. Sitä ennen rakennetuissa suojissa varavesiastioita on tullut varata siten, että vettä saadaan varattua 5 litraa per suojautuja. Tarvittavien käymälöiden lukumäärä on vaihdellut rakennusmääräyksissä 1 per 20–30 ihmistä.

5. Suojelumateriaalit

Suojelumateriaaleja ei ole tai niiden toimintakunnossa on merkittäviä puutteita.

- Suojelumateriaalien tarvetta ei ole tunnistettu.

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Väestönsuojassa tarvittava materiaali puuttuu.

Suojelumateriaaleissa tai niiden toimintakunnossa on vähäisiä puutteita.

- Materiaalin käyttöohje puuttuu.

Suojelumateriaalit ovat riittävät ja ne ovat toimintakuntoisia.

- Tarvittavat suojelumateriaalit on määritelty yksilöllisesti kyseiseen suojaan.
 Väestönsuojassa on käyttöönoton ja suojautumisen kannalta tarvittavat suojeluvälineet.

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Lista tarvittavista suojelumateriaaleista on laadittu yksilöllisesti kyseiseen suojaan.

Tarkastusohje

- Tarkasta, että suojelumateriaaleja on riittävästi ja että materiaalit ovat tarkoituksenmukaisia.
- Tarkasta, että suojelumateriaalit on listattu.
- Tarkasta, että listatut materiaalit ovat väestönsuojassa tai niiden sijainti ja vastuuhenkilö on kirjattu materiaalistaan.

Huom.! Kaikkien materiaalien ei tarvitse olla suojassa rauhan aikana, kunhan materiaalien tuominen suojaan on suunniteltu (ostaminen kaupasta ei käy).

Info

- Suojelumateriaaleilla tarkoitetaan tässä riskienarvioinnin perusteella väestönsuojaan hankittavia materiaaleja. Näitä materiaaleja ovat muun muassa:
 - suojanaamari ja VSS-suodatin
 - suoja-asu
 - ensiapulaukku
 - joditabletit
 - käsivalaisin.
- Suojelumateriaalin määrään ja laatuun vaikuttavat esimerkiksi suojan koko, suojautuvien henkilöiden määrä sekä riskien arvioinnin johtopäätökset.
- Suojelumateriaaleista on olemassa erilaisia suosituslistoja, joita voi käyttää apuna suojelumateriaalien suunnittelussa hankinnassa.

6. Huolto ja kunnossapito

Väestönsuojan toimintakunnan varmistamiseksi tarvittavia toimenpiteitä ei ole suoritettu tai niissä on merkittäviä puutteita.

- Määräaikaistarkastusta (ml. tiiveyskoe) ei ole suoritettu viimeisen kymmenen vuoden aikana.
- Laitteille ja varusteille ei ole suoritettu valmistajan ohjeiden mukaisia huolto- ja kunnossapitotoimenpiteitä.

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Määräaikaistarkastuksella havaittuja puutteita ei ole korjattu.

Väestönsuojan toimintakunnan varmistamisessa on vähäisiä puutteita.

- Väestönsuojan huolto- ja kunnossapitotoimenpiteitä ei ole tehty säännöllisesti.

Väestönsuojan toimintakunnan varmistamiseksi tarvittavat toimenpiteet on tehty.

- Väestönsuojan varusteiden huolto- ja kunnossapitotoimenpiteet on suoritettu valmistajan ohjeiden mukaisesti.

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Väestönsuojalle on laadittu elinkaarisuunnitelma.
- + Väestönsuojan säännöllinen siivous on vastuutettu.

Tarkastusohje

- Tarkasta, että laitteille ja varusteille on olemassa huolto-ohjeet.
- Tarkasta, että väestönsuojan laitteet ja varusteet on huollettu valmistajan ohjeiden mukaisesti. Voit pistokoeluoontoisesti tarkastaa esimerkiksi muutaman varusteen/materiaalin parasta ennen -päivämäärän.
- Tarkasta, onko väestönsuojalle tehty määräaikaistarkastus (ml. tiiveyskoe) viimeisen kymmenen vuoden aikana.
- Kysy kohteen edustajalta, kenen vastuulla huolto- ja kunnossapitotoimenpiteistä huolehtiminen on.

Suositus:

- Pelastusviranomaisen suositaa koestamaan väestönsuojan ilmanvaihtolaitteiston, avaamaan ja sulkemaan ylipaine- ja padotusventtiiliin sekä tarkastamaan väestönsuojelumateriaalin vuosittain.

Info

- Väestönsuojan laitteiden ja varusteiden toimintakunnosta on huolehdittava valmistajan antamien ohjeiden mukaisesti.
- Väestönsuojan laitteiden toimintakunnan varmistamiseksi ne tulee tarkastaa vähintään 10 vuoden välein (= määräaikaistarkastus). Laitteiden toiminnan tarkastuksesta tulee laatia tarkastuspöytäkirja, johon tehdään merkinnät suoritetuista tarkastuksista laitekohtaisesti. Tarkastuspöytäkirja on pyydettäessä esitettävä pelastusviranomaiselle.
- Väestönsuojan toimintakunnossa pysymisen takia on suositeltavaa, että vuosittain ilmanvaihtolaitetta käytettäisiin vähintään viiden minuutin ajan ja viemärin sulkuventtiiliin käsipyörä käännettäisiin täysin kiinni -asentoon ja sitten takaisin täysin auki -asentoon. Lisäksi suositeltavaa kannattaa käydä läpi myös suojan ilmanottoaukkojen tiivisteet.
- Vähintään kymmenen vuoden välein tehtävässä määräaikaistarkastuksessa tulee testata se, että suoja on tiivis ja että siellä on mahdollista ylläpitää Sisäasianministeriön asetuksen (506/2011) 5 §:ssä mainittu vähintään 50 Pascalin ylipaine. Suojan todellisen tiiveyden suorittamiseksi suojan oven on oltava paikoillaan ja suljettavissa, eikä tiiveyttä voi suorittaa esimerkiksi "kelmuttamalla" oviaukko muutoin.

7. Käyttöönoton suunnittelu

Väestönsuojan käyttöönottoa ei ole suunniteltu tai suunnittelussa on merkittäviä puutteita.

- Velvollisuutta käyttöönoton suunnittelemiseen ei ole tunnistettu.
- Suunnitelmaa väestönsuojan käyttöönottamiseksi ei ole tehty.
- Osaamista tai tarvittavia käyttöohjeita käyttöönottoa varten ei ole.

Väestönsuojan käyttöönoton suunnittelussa on vähäisiä puutteita.

- Suunnittelussa ei ole huomioitu kaikkia suojan käyttöönottamiseksi vaadittavia asioita.
- Suunnitelma ei mahdollista väestönsuojan käyttöönottoa 72 tunnin kuluessa.

Väestönsuojan käyttöönotto on suunniteltu.

- Käyttöönotosta on olemassa selkeä suunnitelma.
- Suunnitelma mahdollistaa väestönsuojan käyttöönoton 72 tunnin kuluessa.

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Käyttöönottoa on harjoiteltu.
- + Väestönsuojan hoitaja sekä hänen varahenkilönsä on koulutettu.
- + Käyttöönotosta on laadittu kirjallinen käyttöönottosuunnitelma.

Tarkastusohje

Kysy:

- Kuka vastaa käyttöönoton toteuttamisesta käytännössä?
- Mihin tavarat väestönsuojasta siirretään (tyhjennyssuunnitelma)?
- Mitä muita toimenpiteitä suojalle on tehtävä, jotta se saadaan käyttökuntoon?
- Kuinka kauan arvioitte kestävän, että saatte suojan olevan käyttökuntoon?

Suosi avoimia kysymyksiä ("Mitä...? Miten...? Millaista...?") "kyllä/ei" -kysymysten sijaan.

Info

- Kun väestönsuojelu on määrätty tehostettuun toimintaan tai valmiustilaan, on väestönsuojat laitettava käyttökuntoon viipymättä, viimeistään 72 tunnin kuluessa määräyksen antamisesta. Määräys annetaan yleisillä tiedotusvälineillä ja sen perillemenon varmistavat väestönsuojeluviranomaiset.
- Jotta väestönsuoja saataisiin käyttökuntoon alle 72 tunnissa, on suojan tyhjentäminen ja varustaminen suunniteltava etukäteen. Tyhjentämis- sekä käyttökuntoon saattosuunnitelma ovat osa rakennuksen pelastussuunnitelmaa (kuvaus omatoimisesta varautumisesta poikkeusoloissa).

Suosittelavaa on, että väestönsuojalle nimetään ja koulutetaan väestönsuojanhoitaja (sekä tarvittava määrä varahenkilöitä), joka tarvittaessa johtaa väestönsuojan tyhjentämistä ja varustamista.

RAKENNUS JA SEN YMPÄRISTÖ

Muu lämmityslaitteisto

1. Lämmityslaitteiston rakenteet ja kunto
2. Huolto- ja kunnossapito (sis. nuohous)
3. Kattilahuone

1. Lämmityslaitteiston rakenteet ja kunto

Lämmityslaitteisto aiheuttaa merkittävää tai välitöntä tulipalon tai muun onnettomuuden vaaraa.

- Hormissa on halkeama.

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Hormi ja kattila eivät ole yhteensopivia.
 Hormin liitokset eivät ole tiiviitä.
 Pellettijärjestelmä siirtoruuvien ja sulkusyöttimen aukot ovat päällekkäin.
 Turvalaite puuttuu.

Lämmityslaitteisto aiheuttaa vähäistä tulipalon tai muun onnettomuuden vaaraa.

- Muu, mikä?

Lämmityslaitteistossa ei havaittu puutteita.

- Lämmityslaitteiston toimintakunnossa ei havaittu puutteita.

Hyvät käytännöt ja suositukset

- + Muu, mikä?

Tarkastusohje

- Tarkasta silmämääräisesti, että laitteiston osat, (kuten putket, letkut poltin jne.) ovat kunnossa. Kiinnitä erityistä huomioita liitoskohtiin ja muihin herkemmin rikkoutuviin osiin.
- Tarkasta, että hormi ja kattila ovat yhteensopivia.

Info

- Lämmityslaitteistoja ovat esimerkiksi:
 - hakelämmitysjärjestelmä,
 - pellettilämmitysjärjestelmä,
 - klapilämmitysjärjestelmä.
- Eri lämmitysjärjestelmiin liittyy erilaisia riskejä mutta kaikkien järjestelmien tulee olla sellaisessa kunnossa, että sen käyttäminen on turvallista.
- Kiinnitä erityistä huomiota kattilan ja hormin yhteensopivuuteen. Valmistajien laatimat asennus-, käyttö- ja huolto-ohjeet ovat tärkeässä asemassa. Niistä on löydyttävä tiedot yhteensopivuudesta ja suojaetäisyyksistä sekä nimellistehoarvot ja savukaasujen lämpötilat. Kattilan arvot eivät saa ylittää hormin vastaavia arvoja. (Tukes)
- Kiinteän polttoaineen lämpökeskuksen paloturvallisuuden kannalta on erityisesti kiinnitettävä huomiota takapalon vaaraan. Erityisesti kuivassa ja ilmavassa polttoaineessa, kuten höylänlastuissa, tuli etenee herkästi polttoaineen syöttölaitteistoon, jos olosuhteet ovat otolliset.
- Takapaloja voidaan välttää erilaisin turvajärjestelmin. Lämmitysjärjestelmissä tulisi olla kaksi erillistä turvajärjestelmää. Näitä ovat esimerkiksi:
 - sammutusjärjestelmä
 - sulkusyötin
 - pudotuskuilu
 - vesilukko
 - lämpöanturi.
- Lisätietoa eri turvajärjestelmistä löytyy Tukesin oppaasta [Kiinteän polttoaineen lämmityskattiloiden turvallisuus](#).

2. Huolto ja kunnossapito (sis. nuohous)

Lämmityslaitteiston toimintakunnon varmistamiseksi tarvittavia toimenpiteitä ei ole suoritettu tai toimenpiteiden suorittamisessa on merkittäviä puutteita.

Muu, mikä?

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Lämmityslaitteistoa ei ole nuohottu.
 Lämmityslaitteistoa ei ole huollettu.

Lämmityslaitteiston toimintakunnon varmistamisessa on vähäisiä puutteita.

Muu, mikä?

Lämmityslaitteiston toimintakunto on varmistettu vaatimuksenmukaisilla huolto- ja kunnossapitotoimenpiteillä.

- Lämmityslaitteiston toimintakunto on varmistettu vaatimuksenmukaisilla huolto- ja kunnossapitotoimenpiteillä.
 Lämmityslaitteisto on huollettu valmistajan ohjeiden mukaisesti.
 Lämmityslaitteisto on nuohottu riittävän usein.

Hyvät käytännöt ja suositukset

+ Muu, mikä?

Tarkastusohje

- Pyydä kohteen edustajalta nähtäväksi nuohoustodistus.
- Kysy, mitä huolto- ja kunnossapitotoimenpiteitä lämmityslaitteistolle on tehty. Vertaa tehtyjä toimenpiteitä valmistajan antamiin ohjeisiin.

Info

Nuohous:

- Nuohous on suoritettava riittävän usein ottaen huomioon lämmityslaitteiston käyttöaste, rakenne sekä käytetty polttoaine.
- Vakituiseen asumiseen käytetyissä rakennuksissa lämmityslaitteisto on nuohottava kuitenkin vähintään kerran vuodessa.
- Vapaa-ajan asumiseen käytettävissä rakennuksissa vähintään kolmen vuoden välein.

Huolto- ja kunnossapitotoimenpiteet:

- Lämmityslaitteistoa on huolettava laitteiston käyttö- ja huolto-ohjeiden mukaisesti.

3. Kattilahuone

Kattilahuoneen paloturvallisuudessa on merkittäviä puutteita.

Muu, mikä?

Havaintojen määrästä ja laadusta riippuen joko kriittiset tai turvallisuustasoa heikentävät havainnot

- Kattilahuoneessa säilytetään sinne kuulumatonta palavaa materiaalia.
- Kattilahuoneessa varastoidaan polttoaineita yli sallitun määrän.

Kattilahuoneen paloturvallisuudessa on vähäisiä puutteita.

Muu, mikä?

Kattilahuoneen paloturvallisuudessa ei havaittu puutteita.

- Kattilahuoneessa ei säilytetä sinne kuulumatonta palavaa materiaalia.
- Kattilahuoneessa ei havaittu puutteita.

Hyvät käytännöt ja suositukset

+ Muu, mikä?

Tarkastusohje

- Jos kattilahuoneessa varastoidaan polttoainetta, tarkasta, ettei polttoainetta varastoida yli sallittuja määriä.
- Tarkasta, että lämmityskattilan suojaetäisyydet täyttyvät.
- Tarkasta, ettei kattilahuoneessa säilytetä sinne kuulumatonta palavaa materiaalia.

Huom.! Tarkasta myös, että kattilahuoneessa on riittävä määrä alkusammutuskalustoa ja että kattilahuoneen osastointi täyttää vaatimukset. Arvioi näitä asioita omissa moduuleissaan.

Info

Suojaetäisyydet

- Kattilan ja sen laitteiden suojaetäisyydet määritellään kunkin kattilatyypin asennusohjeen mukaisesti.

Polttoaine kattilahuoneessa:

Palo-osastoituun kattilahuoneeseen voidaan sijoittaa polttoainetta enintään:

- 0,5m³ halkoja rajatussa tilassa
- 0,5m³ muuta kiinteää polttoainetta tiiviskantisessa erillisessä teräksisessä varastosiilossa

Ei 60-luokkaiseen ja vähintään A2-s1, d0-luokan tarvikkeista tehdyin rakennusosin osastoituun kattilahuoneeseen saadaan sijoittaa polttoainetta edellä mainitut määrät tai

- 0,5m³ kiinteää polttoainetta tiiviskantisessa teräksisessä varastosiilossa ja yhteensä tai
- 2 m³ kiinteää polttoainetta kattilahuoneesta pölyn leviämistä estävällä seinällä erotetussa syöttöhuoneessa sijaitsevassa tiiviskantisessa teräksisessä varastosiilossa

Palavan materiaalin säilytys

- Kattilahuone ei ole varasto EIKÄ siellä saa säilyttää sinne kuulumatonta palavaa materiaalia.